

Vysoká škola aplikované psychologie, s. r. o.

Akademická 409, 411 55 Terezín

**Terezín včera a dnes – vývoj města v minulém století
a možnosti jeho rozvoje pro trh práce v současnosti**

Terezín Yesterday and Today – the Development of the City
in the Last Century and the Possibilities of its Development
for the Labour Market Today

Bakalářská práce

Vít Tošner

VYSOKÁ ŠKOLA APLIKOVANÉ PSYCHOLOGIE TEREZÍN

Akademická 409, 411 55 Terežín, info@vsaps.cz, www.vsaps.cz

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

akademický rok 2020/2021

Jméno a příjmení studenta:	Vít Tošner
Studijní program:	Personální a interkulturní management
Název tématu práce v českém jazyce:	Terežín včera a dnes – vývoj města v minulém století a možnosti jeho rozvoje pro trh práce v současnosti
Klíčová slova v českém jazyce:	Terežín, rozvoj, město, historie
Název tématu v anglickém jazyce:	Terežín yesterday and today - the development of the city in the last century and the possibilities of its development for the labor market today
Klíčová slova v anglickém jazyce:	Terežín, development, city, history

1.	Zdůvodnění tématu (min. 7 řádků): <ul style="list-style-type: none"> • Zájem o historii – pouze málo měst v české republice se může chlubit takto obsáhlou historií • Poznání svého okolí – v okolí města žijí již více než dvacet let a rád bych se o jeho historii a potenciálu dozvěděl více • Možnost pomoci při rozvoji turismu – turismus přináší do měst nemalé zdroje financí, které se dají využít k dalšímu rozvoji • Zájem o rozvoj ve svém okolí
2.	Formulace problému, který bude v práci řešen (min. 10 řádků): <p>Terežín včera a dnes – vývoj města v minulém století a možnosti jeho rozvoje pro trh práce v současnosti. Tato bakalářská práce se zaměří na problém, který spočívá v obnově chátrajícího města, prozkoumá možnosti, jak do města přilákat možné investory, přivést nové společnosti, prozkoumá možné investiční příležitosti a zaměří se na nevyužitý potenciál tohoto města. Pokusí se zmapovat nedostatky a nastítnit plán možného rozvoje, jako je turismus, výstavba, apod. Dále prozkoumá prostředí Terežína a zjistí, pro jaké odvětví průmyslu je tato lokalita vhodná.</p>
3.	Cíl práce max. 5 řádků: <p>Cílem ročníkové práce, je prozkoumat prostředí, zjistit možnosti rozvoje pro trh práce,</p>

	<p>kteřá souvisí s nejen posílením turismu v dané lokalitě a možným přisunem pracovních míst s ohledem na historii tohoto města.</p>
4.	<p>Charakteristika použitých metod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dotazníkové šetření • Rozhovory s obyvateli města • Rozhovory se správou města • Rešerše
5.	<p>Struktura práce, pracovní rozčlenění kapitol (podkapitol): teoretická a praktická část</p> <p>ÚVOD</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. HISTORIE MĚSTA <ol style="list-style-type: none"> 1.1. PŘEDVÁLEČNÉ OBDOBÍ 1.2. PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA 1.3. MEZIVÁLEČNÉ OBDOBÍ 1.4. DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA <ol style="list-style-type: none"> 1.4.1. ROK 1941 1.4.2. ROK 1942 1.4.3. ROKY 1943 – 1944 1.4.4. ROK 1945 1.5. POVÁLEČNÉ DĚNÍ 2. TEREZÍN DNES 3. MOŽNOSTI ROZVOJE PRO TRH PRÁCE <ol style="list-style-type: none"> 3.1. MOŽNOSTI ROZVOJE – TURISMUS <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1. HISTORIE, PAMÁTKY A MUZEA 3.1.2. REKREACE 3.1.3. SPORTOVNÍ VYUŽITÍ 3.2. MOŽNOSTI ROZVOJE – VOLNÉ OBJEKTY <ol style="list-style-type: none"> 3.2.1. ŠKOLNÍ MĚSTO 3.2.2. PEČOVATELSKÉ DOMY <p>ZÁVĚR</p>
6.	<p>Odborná literatura – seznam vybrané literatury k jednotlivým kapitolám teoretické a praktické části (min. 20 titulů, 3 recenzované časopisy, 3 zahraniční zdroje, případně internetové odkazy):</p> <p> http://mestoterezin.cz/historie-mesta-terezin/d-136455 https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/5478/terezin/historie/ https://newsletter.pamatnik-terezin.cz/mala-pevnost-v-dobe-prvni-svetove-valky/ https://www.holocaust.cz/dejiny/ghetto-terezin/vznik-ghetta/aufbaukommando-1941/ https://sfi.usc.edu/sites/default/files/Historie_ghetta_Terezin.pdf https://www.domovterezin.cz/o-nas/o-domove http://www.projekt-terezin.cz/assets/File.ashx?id_org=200262&id_dokumenty=1060 Výroční zpráva Památníku Terezín 2017 (online). Dostupné z https://www.pamatnik-terezin.cz/publikace/vyrocní-zprava-2 </p>

Vznik Památníku Terezín. In: Památník Terezín (online). Dostupné z: <https://www.pamatnik-terezin.cz/vznik-pamatniku-terezin>.

Malá pevnost v době první světové války. In: Vzdělávací a informační bulletin Památníku Terezín [online]. 20. 02. 2015. [cit. 17--03--17]. Dostupné z <http://newsletter.pamatnik-terezin.cz/mala-pevnost-v-dobe-prvnisvetove-valky/>.

Architektura a současné město: texty o moderní a současné architektuře VI. Přeložil Kateřina PIETRASOVÁ, přeložil Jana TICHÁ, přeložil Alena VŠETEČKOVÁ. Praha: Zlatý řez, 2016. ISBN 978-80-88033-02-8.

ADLER, G. H.: Terezín 1941-1945: tvář nuceného společenství. Dějiny. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 80-7364-024-4

BLODIG, V.: Město poznamenané tragédií, Poválečný Terezín 1945–1946. Tereziňské listy: sborník Památníku Terezín. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1996. ISSN 0232-0452

BLODIG, Vojtěch, Miroslava LANGHAMEROVÁ a Ludmila CHLÁDKOVÁ. Terezín, Litoměřice: místa utrpení a hrdinství. Praha: V ráji, 2003. ISBN 80-85894-16-5

DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. 4., nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8

EHRMANN, František, Ota HEITLINGER a Rudolf ILTIS, ed. Terezín. Prague: Council of Jewish Communities in the Czech Lands, 1965

FUKSA, Ivan. Pevnost Terezín proti pruské rozpínavosti: (z dějin opevnění Terezína v 19. století). Praha: Národní muzeum, 2016. ISBN 978-80-7036-501-4

GEHL, Jan.: Města pro lidi. Brno: Partnerství, 2012. ISBN 978-80-2602-08-06

HNILÍČKA, Pavel.: Sídelní kaše: otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů: urbanismus do kapsy. 2., dopl. vyd. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-592-4.

HORNER, Susan a John SWARBROOKE. Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing služeb. Praha: Grada, 2003. Expert (Grada). ISBN 80-247-0202-9

CHLÁDKOVÁ, L.: Tereziňské ghetto. Praha: V ráji, 2005. ISBN 80-86758-18-4

KÁRNÝ, Miroslav, ed. Tereziňská pamětní kniha: židovské oběti nacistických deportací z Čech a Moravy 1941-1945. Praha: Melantrich, 1995. Tereziňská iniciativa. ISBN 80-7023-225-0

KRYL, M.: Příspěvek k starším dějinám Terezína. Terezín v době buržoazní ČSR, po mnichovské zradě a v době nacistické okupace. Tereziňské listy: sborník Památníku Terezín. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1980. ISSN 0232-0452

KŘIVSKÝ, Jiří a Marie KŘÍŽKOVÁ. Richard, unterirdische Fabrik und Konzentrationalager bei Litoměřice Mahmal Terezín. Terezín: Památník Terezín, 1967

KULIŠOVÁ, Táňa. Kleine Festung Theresienstadt: Ghetto. Prag: Verbandes der antifaschistische Widerstandkämpfer, 1953

KULIŠOVÁ, Táňa a Jan VODIČKA. Terezín-little fortress: the ghetto. Prague: Union of Anti-Fascist Fighters, 1953. Documents

LAGUS, Karel a Josef POLÁK. Město za mřížemi. Praha: Baset, 2006. ISBN 80-7340-088-x

NOVÁK, Václav. Malá pevnost Terezín. Praha: Naše vojsko, 1976. Dokumenty (Naše vojsko)

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ.: Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3

STONE, P. (2006): A dark tourism spectrum: Towards a typology of death and macabre related tourist sites, attractions and exhibitions. Turizam: znanstveno-stručni časopis, 54, 2, 145–160

VOLAVKOVÁ, Hana, ed. Dibujos y poesías infantiles de Terezín: parada hacia la muerte 1942-1944. 2. ed. Praga: El Museo estala Judío, 1962

VOTOČEK, O.: Terezín. Praha: Odeon, 1980. ISBN 01-517-80

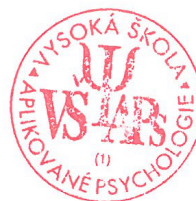
Souhlas vedoucího práce

Jméno vedoucího: PhDr. Jan Lepeška, Ph.D.

Podpis:

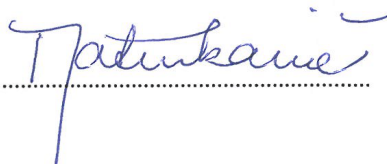

dne: 17.9. 2020

Souhlas prorektora pro vědu a výzkum, doc. ThDr. Patrika Maturkaniče, Ph.D.

Podpis: .....

dne: .....

25/9-2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předloženou bakalářskou práci na téma „*Terezín včera a dnes – vývoj města v minulém století a možnosti jeho rozvoje pro trh práce v současnosti*“ jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a tato práce nebyla použita k získání jiné atestace.

V Hrobčích dne: 20. 4. 2021

.....

(podpis autora)

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce PhDr. Janu Lepeškovi, Ph.D., za odborné vedení během tvorby této práce a za poskytnutí cenných rad během zpracování.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá vývojem města v minulém století a možnostmi rozvoje pro trh práce v současnosti. Teoretická část se věnuje dobám minulým. Praktická část shrnuje poznatky z dnešních dní a provádí výzkum. Zaměřuje se na množství služeb ve městě s cílem zjistit, zda je jejich počet dostatečný. Zároveň zkoumá, které ze služeb jsou ve městě nedostatkové a jak na již zavedené místní společnosti dopadla pandemie koronaviru.

Klíčová slova: Terezín, práce, historie, rozvoj

Annotation

The bachelor's thesis deals with the development of the city in the last century and the possibilities of development for the labor market today. The theoretical part deals with the past. The practical part summarizes the findings of today and conducts research. It focuses on the amount of services in the city and whether their number is sufficient. At the same time, it examines which of the services are scarce in the city and how the coronavirus pandemic has affected established local societies.

Keywords: Terezín, work, history, development

Obsah

Úvod	11
Teoretická část	13
1 Historie města.....	13
1.1 Předválečné období.....	14
1.2 První světová válka.....	15
1.3 Meziválečné období.....	16
1.4 Druhá světová válka.....	16
1.4.1 Rok 1941	17
1.4.2 Rok 1942	19
1.4.3 Roky 1943 až 1944.....	21
1.4.4 Rok 1945	22
1.5 Poválečné dění	24
1.5.1 Památník Terezín	25
1.5.2 Průmysl	27
1.5.3 Sociální služby	28
1.5.4 Následky odchodu Armády České republiky z Terezína.....	29
1.5.5 Povodně 2002.....	30
Praktická část	31
2 Terezín dnes.....	31
2.1 Situace v hoteliérství a restaurátérství	31
2.2 Situace v turismu	32
2.3 Stav objektů a budov.....	34
2.4 Pandemie koronaviru	35
3 Výzkumná část	37
3.1 Cíl výzkumné části.....	37
3.2 Metodika a sběr dat.....	37
3.3 Výzkum.....	38
3.3.1 Harmonogram výzkumu.....	38
3.3.2 Dotazník pro osoby vykonávající výtěžnou činnost na území Terezína	38
3.3.3 Dotazník pro obyvatele Terezína	43
4 Diskuse	52
Závěr	55

Literatura	57
Seznam příloh.....	62

Úvod

Bakalářská práce navazuje na ročníkovou práci na téma „Terezín včera a dnes – vývoj města v minulém století a možnosti jeho rozvoje pro trh práce v současnosti“, kterou jsem vypracoval během roku 2020.

K výběru tématu jsem dospěl z mnoha důvodů. Terezín je svým způsobem na území České republiky jedinečné město, jehož historie je nejvíce spjatá s obdobím druhé světové války. Odehrálo se zde velké množství významných historických událostí, jejichž dopad přesahuje hranice našeho státu. Mnoho lidí ale opomíjí část historie před touto událostí a jeho architektonickou jedinečnost a důmyslnost staveb, která není ve světě zcela obvyklá. Byl zde vybudován rozsáhlý komplex, jehož části můžeme efektivně využít i pro potřeby dnešní společnosti. Nesmíme ale nikterak zasáhnout do piety lidí, kteří se položili svůj život ani těch, kteří zde prožili velké utrpení.

Vznik města Terezín se datuje již ke konci 18. století, během vlády Josefa II. Byl to právě on, kdo určil lokalitu za vhodnou pro stavbu pevnosti, jež měla chránit stát i tehdejší obyvatelstvo před případným nájezdem pruských vojsk. Terezín plnil funkci vojenského města po dlouhá léta a s armádou byl spjat již od svého založení. Následky jejího odchodu datovaného k přelomu milénia můžeme zaznamenávat dodnes. Nespočet lidí si zároveň pod pojmem „Terezín“ představí koncentrační tábor. Pokud ale na tento problém budeme nahlížet z formálního hlediska, není tato formulace zcela správná, protože koncentrační tábor se na území města nikdy nenacházel. Jednalo se o věznici gestapa, ale především o židovské ghetto. Zde se během dob nacistické okupace Československa tísnilo více než 58 tisíc vězňů, kteří se mnohdy provinili pouze svým původem.

V teoretické části se dále věnuji i událostem a vývoji města od konce druhé světové války. Patří sem samotný vznik Památníku Terezín, který má sloužit jako připomínka událostí zakořeněných v lidské nenávisti a varovat budoucí generace, že podobné události by neměly být nikdy zapomenuty. Dále se věnuji vývoji průmyslu ve městě, kde byla kupříkladu vybudována (na tehdejší dobu) jedna z nejmodernějších laboratoří na světové úrovni pro výrobu veterinářských farmaceutických látek. Průmysl zde hrál poměrně důležitou roli, ale do dnešních dní se zde mnoho společností nedochovalo. Některé

podnikatelské subjekty zanikly, jiné se přestěhovaly do sousedních měst. Nebyly opomenuty ani sociální služby, které jsou s městem spjaty již od roku 1954. Věnuji se i problematice odchodu armády z města, který měl za následek náhlý zánik mnohých společností i drobných živnostníků, kterým rapidně ubyla početná klientela. Krátce jsem se zastavil u tisícileté povodně během roku 2002, která místní obyvatele překvapila svou rychlostí a během které bylo mnoho památek a historicky cenných předmětů poničeno či nenávratně zničeno.

V praktické části shrnuji aktuální situaci města a zaměřuji na problematiku rozvoje pro trh práce v současnosti. Kvantitativní výzkum pomocí strukturovaných dotazníků ve dvou provedeních se zvláště věnuje zaměstnancům místních společností, majitelům firem, OSVČ a samotným obyvatelům. Veškeré údaje jsou poté podrobně rozepsány a shrnuty. Následně se věnuji diskusi a ověření hypotéz.

Ve městě se nachází mnoho příležitostí pro budoucí rozvoj. Mnohé z nich vyžadují poměrně vysoké investice, jiné se bez vysokých nákladů obejdou. Všechny však mají jediný cíl, a to zvýšit atraktivitu města pro možné budoucí obyvatele a zároveň i zlepšit jeho možnosti na trhu práce v současnosti.

V této bakalářské práci především s literaturou Otakara Votočka a Hanse Günthera Adlera, jejichž popis sledu historických událostí mi byl inspirací. Cílem bakalářské práce je pomocí výzkumu metodou kvantitativního dotazování zjistit, které ze služeb chybí jak tereziánskému společenství, tak i obyvatelům. Jejich vznikem či rozšířením můžeme napomoci k rozvoji pracovních míst v současnosti. Zároveň se snažím okrajově prozkoumat problematiku, kterou již zavedeným místním společenstvím způsobila pandemie nového koronaviru, zapříčiňující onemocnění covid-19, jež se stala celosvětovým problémem.

Teoretická část

1 Historie města

V roce 1780 rozhodl císař Josef II. o výstavbě pevnosti poblíž obcí Německé Kopisty a Travčice, v sousedství řeky Ohře. Stavba měla nést název Terezín, na počest císařovy matky Marie Terezie. Iniciativa, která vedla k tomuto rozhodnutí, vznikla díky hrozbě, kterou v tehdejší době představovalo Prusko. V témže roce, během letních měsíců, byla zahájena výstavba (především terénní úpravy a usměrnění řeky Ohře). Dne 10. října 1780 zavítal na staveniště císař Josef II., který zde položil základní kámen.¹

Autorem návrhu se stala inženýrská škola v Meziéres a v následujících jedenácti letech zde vyrostla mohutná vojenská stavba, která svými schopnostmi předčila jiné armádní objekty nejen na našem území, ale i v zahraničí. Tento komplex se skládal ze tří částí: hlavní pevnost, malá pevnost a horní a dolní retranchement mezi Starou a Novou Ohří, o pozemkové výměře cca 398 hektarů.

V dobách míru posádka města čítala 5 655 mužů a během války se mohla zdvojnásobit. Nacházelo se zde 135 skladišť se střelným prachem, což činilo přibližně 1 420 tun. Část pevnosti zvaná Kavalír 2 zahrnovala sklad potravin s pekárnou. V případě potřeby zde byly skladovány zásoby potravy pro 6 500 koní a veškeré rezervy jídla měly vystačit pro šedesát tisíc mužů po dobu tří a půl měsíců.²

Císařský výnos z roku 1782 udělil Terezínu statut svobodného královského města a povolil stavbu civilních domů. Pozemky uvnitř pevnosti nepotřebné pro vojenské využití byly rozděleny do 20 bloků a nacházelo se na nich 228 stavebních ploch.³ Vojenský úřad usídlil ve městě především řemeslníky, kteří byli nezbytní pro údržbu

---

¹ *Město Terezín: Historie města Terezín* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <http://mestoterezin.cz/historie-mesta-terezin/d-136455>.

² *Místopisy.cz: Terezín* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/5478/terezin/historie/>.

³ HONL, I. *Pevnost Terezín*. Praha: Kruh pro studium čs. dějin vojenských při Vědeckém Ústavu vojenském, 1933. ISBN neuvvedeno, s. 8.

a správný chod pevnosti. Civilní úřad byl v Terezíně zřízen až roku 1830. Stavba města se zpracovala dle předem stanoveného projektu, který určil šachovité řazení ulic s náměstím umístěným v centru. Z taktických a bezpečnostních důvodů nesměly budovy přesáhnout výšku čtrnácti metrů.

Roku 1790 byla pevnost uvedena do provozu a prohlášena za bojeschopnou. V této době se jednalo o jednu z nejpropracovanějších a nejlépe vybavených vojenských staveb na světě. Její sofistikovaná řešení byla chloubou nejen pro armádu, ale i pro stavitele a samotný národ.

Obrannou funkci přestala stavba plnit roku 1888, kdy jí byl zrušen statut „pevnost“. Obávaná pruská armáda se městu raději vyhnula. Areál nikdy nebyl začleněn do boje, představoval ale odstrašující prvek proti vniknutí cizích vojsk směrem od Saska.⁴

1.1 Předválečné období

Ačkoliv byl statut pevnosti zrušen, vojenská posádka město neopustila a Terezín zůstal vojenským městem i nadále. Díky stálému osídlení početnou vojenskou posádkou zažívalo město rozmach. Postavil se zde například spolkový dům, nová česká záložna a vybudováno bylo i náměstí. Došlo k demolici hradeb v západní části města a vybudování předměstí Kréta, kde se později vystavěla i nemocnice.

Přestavbou prošla i Malá pevnost, některé její objekty sloužily již od počátku jako vojenská trestnice, ale již během první poloviny 19. století sem byli umístěni i odpůrci tehdejšího Rakouska-Uherska. Věznice byla díky tvrdému režimu zařazena mezi nejtvrdší a nejkrutější místa, kam mohl být trestanec poslán. Přísný řád, nedostatečná strava, vlhké a stále studené cely a zoufalé hygienické standardy zanechaly na věznicích vážné zdravotní, ale i psychické následky. Někteří za své věznění zaplatili i životem.⁵

---

⁴ *Místopisy.cz: Terezín* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/5478/terezin/historie/>.

⁵ VOTOČEK, O. *Terezín*. Praha: Odeon, 1980. ISBN 01-517-80, s. 56–57.

1.2 První světová válka

Na počátku první světové války byl v Malé pevnosti, mimo jiných osob, uvězněn i Gavrilo Princip, jehož výstřely usmrtily dne 28. června 1914 Františka Ferdinanda d'Este, následníka trůnu Rakouska-Uherska. Odsoudili ho na 20 let ve tvrdém žaláři a trestu smrti unikl jen díky své neplnoletosti v době spáchání tohoto činu. Věznění bylo kruté. Trest si musel odpykat v samovazbě, ve které měl na sobě připevněny okovy, jejichž váha čítala okolo deseti kilogramů. Během noci ho navíc strážní připoutali ke zdi cely. Nebylo mu umožněno čtení ani psaní, zakázanou měl i poštu. Následkem onemocnění tuberkulózou byl po roce a půl přemístěn z Malé pevnosti do místní vojenské nemocnice. Svého osvobození se již nedožil, dne 28. dubna 1918 zemřel na následky své nemoci, ve věku 23 let. Přestože se v Sarajevu nachází hrob s jeho jménem, byl s největší pravděpodobností pohřben s dalšími osobnostmi atentátu (Nedeljko Čabrinovič a Trifko Grabež), kteří také nepřežili své věznění, na terezínském městském hřbitově v neoznačených hrobech. Kromě nich byli do terezínské Malé pevnosti umístěni i další pachatelé atentátu, konkrétně Cvijan Stjepanovič, Ivo Kranjčević a Lazar Djukič.⁶

Dalšími vězni během první světové války byli i účastníci rumunské vzpoury, k níž došlo roku 1918. Z pěti set odsouzených přežilo podmínky žaláře necelých tři sta.

Kromě věznic sloužila Malá pevnost i jako druh zadržovacího tábora, ve kterém bylo umístěno rusofilské obyvatelstvo z Bukoviny, Zakarpatska a Haliče. Umisťovaly se sem celé rodiny. V období od podzimu 1914 do jara 1915 přijelo do Terezína cca 1 000 osob. Systém zadržování byl nesrovnatelně volnějším než běžný vězeňský režim. Rodiny i jedinci byli ubytováni v hromadných celách, skladech, kasárnách a prázdných stájích. Během zimy 1914–1915 pro ně obyvatelé Prahy uspořádali hromadnou sbírku oblečení, do níž se zapojili i někteří obyvatelé Terezína a okolí, pro něž měla hlubší význam a chtěli tímto činem vyjádřit zadrženým rodinám podporu.⁷

---

⁶ *Vzdělávací a informační bulletin Památníku Terezín: Malá pevnost v době první světové války* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://newsletter.pamatnik-terezin.cz/mala-pevnost-v-dobe-prvni-svetove-valky/>.

⁷ VOTOČEK, O.: c.d., s. 95–97.

1.3 Meziválečné období

Zpráva pojednávající o převratu, který vyústil ve zrod samostatného Československého státu dorazila do Terezína 28. června ve večerních hodinách. V průběhu roku 1918 se rozhodlo o rozpuštění a následné likvidaci veškerých zajateckých táborů na území státu. Pro osud terezínské Malé pevnosti to ale neznamenalo nějak citelnou změnu, jelikož se s ní i nadále počítalo jako s káznicí pro vojenské účely.

Během prvních poválečných let poznamenalo život v Terezíně nadšení ze získání samostatnosti a v různých podobách si obyvatelstvo připomínalo osudové a slavné okamžiky českých dějin. Meziválečné období se pro město jeví jako poměrně prospěšné. Ačkoliv se zde projeví následky finanční krize, která poznamenala celé Československo, nebyly až tak značné jako v jiných průmyslových městech ve zbytku země. Ačkoliv požadovalo zastoupení komunistů v městské radě především výstavbu nových průmyslových podniků, na což navazovala tvorba dalších pracovních míst, nebyly zbytkem rady jejich požadavky vyslyšeny. Později se toto rozhodnutí projevilo jako výhodné. Nezaměstnanost během krize citelně vzrostla, ovšem na terezínské továrny neměla likvidační dopad. Krizí nejvíce zasažené podniky ve větší míře podporovalo město samo.

Krize ve městě nezničila ani kulturní život. Naopak, v tomto období město zažívalo jeho pestrý rozvoj. Místní kulturní dům a sokolovna nabízely obyvatelům rozmanitý program zahrnující četná divadelní představení a koncerty. Pevného zastoupení se zde dočkal i sport a sportovní události.⁸

1.4 Druhá světová válka

Již v průběhu prvního dne vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava, dne 16. března 1939, obsadily Terezín první německé vojenské jednotky. Během následujících několika málo

---

⁸ KRYL, M. Příspěvek k starším dějinám Terezína. Terezín v době buržoazní ČSR, po mnichovské zradě a v době nacistické okupace. *Terezínské listy: sborník Památníku Terezín*. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1980. ISSN 0232-0452, s. 6–7.

dní započala na všech příjezdových cestách do města instalace tabulí informujících o zákazu vstupu židů. Přestože si v roce 1940 zřídilo gestapo v Malé pevnosti svou věznici, neznamenal to pro život ve městě nijak zásadní změny a jeho chod byl obdobný jako v jiných městech Protektorátu. Zásadní změna nastala až v následujícím roce.⁹

1.4.1 Rok 1941

Pro život lidí ve městě nastal podstatný přelom až během letních měsíců roku 1941, během kterých vybudovalo německé velení ve městě ghetto (oddělení G). Uvažovalo se o výstavbě židovského zadržovacího tábora na území Protektorátu Čechy a Morava. Jako ideální prostor pro tento účel se Terezín nabízel z několika důvodů. Celý komplex byl vystavěn jako pevnostní město a již vystavěné hradby a příkopy zaručovaly ochranu nejen před vniknutím, ale i případným útekem z Terezína.¹⁰ Celé město se dalo hermeticky uzavřít a dvě hlavní brány bylo možné snadněji uhlídat.¹¹ Velké množství kasáren a jiných napojených budov zaručovalo dostatečné ubytovací a administrativní kapacity pro nemalé množství osob.¹² Výhodu zároveň představovala již vybudovaná železniční trať, na hlavním koridoru trasy Praha – Ústí nad Labem, jejíž část se nacházela v blízkosti Terezína.

Původní myšlenkou bylo vytvoření vlídnějšího místa, než jakými byly jiné koncentrační tábory. Základní úlohou zadržených vězňů měla být správa a údržba města nebo práce v místních podnicích. Hlavním záměrem bylo vybudování příkladného místa určeného k prezentaci, jež mělo dokazovat zahraničním institucím, zejména pak Mezinárodnímu červenému kříži, jak vypadá „běžný život“ vězňů nejen v tomto, ale i v jakémkoliv jiném koncentračním táboře. Během následujících let byly plány několikrát změněny či jinak upraveny, avšak snaha nacistů o vybudování „vzorového města“ nepolevila až do konce druhé světové války. Reálný život v táboře byl ovšem velmi odlišný. Podmínky, které

---

⁹ VOTOČEK, O.: c.d., s. 99–100.

¹⁰ ADLER, G. H. *Terezín 1941–1945: tvář nuceného společenství*. Dějiny. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 80-7364-024-4, s. 48–49.

¹¹ TROLLER, N. *Theresienstadt: Hitler's Gift to the Jews* (1st ed.). North Carolina: The University of North Carolina Press, 1991. ISBN 0807819654, s. 21.

¹² HYNDRÁKOVÁ, A., H. KREJČOVÁ a J. SVOBODOVÁ. *Prominenti v ghettu Terezín: (1942–1945)*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1996. ISBN 80-85270-51-x, s. 21.

zde vládly se téměř nelišily od jiných koncentračních táborů, ve kterých panoval podobný režim věznění, což mimo jiné zahrnovalo kruté zacházení s vězni či nedostatečnou stravu.¹³

První přesun předem vytypovaných židů se začal připravovat dne 22. listopadu 1941. Z nařízení Zentralstelle, byla těmto osobám židovská náboženská obec nucena rozeslat obsílky prikazující transport. První transfer směrem do Terezína byl pojmenován příznačně Aufbaupommando, což ve volném překladu znamená „komando výstavby“. Jeho primárním úkolem byla úprava a přetvoření města pro potřeby Třetí říše. Vybraným osobám byly slíbeny mnohé výhody jako například volné víkendy, návštěvy rodin, týdenní volno během vánočních svátků či volný pohyb. Výděvky za práci měly být poukazovány jejich rodinám. Realita byla taková, že v momentě příjezdu se z nich stali první vězni ghetta¹⁴

„Na základě Vaší registrace pro pracovní povinnost byl jste zařazen do dělnického transportu odjíždějícího z Prahy dne 24. listopadu 1941. Z úředního příkazu se dostavte v pondělí, dne 24. listopadu 1941, nejpozději o 5. hodině ranní na Hyberské nádraží, odjezd, vchod z Hyberské ulice... Jízdenky budou zakoupeny vedoucím transportu, který pro Vás bude mít také připraveno cestovní povolení. Příruční zavazadlo (pokud možno tlumok) má obsahovat mimo předepsané přikrývky předměty potřebné pro první dva dny. Každý účastník nechť si přinese potraviny na dva dny...“¹⁵

První transport, který vyrazil směrem do Terezína z nádraží v pražské Hyberské ulici, čítal 342, především mladých, mužů. Po příjezdu byli zavřeni do kasáren, ze kterých

---

¹³ ADLER, G. H.: c.d., s. 48–49.

¹⁴ Holocaust.cz: Aufbaupommando (1941). První transport do terezínského ghetta, 24. listopadu 1941 [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/dejiny/ghetto-terezin/vznik-ghetta/aufbaupommando-1941/>.

¹⁵ LAGUS, K. a J. POLÁK. *Město za mřížemi*. Praha: Naše vojsko, 1964. Dokumenty (Naše vojsko). ISBN neuváděno, s. 62.

téměř nesměli vycházet. Nemohli se tudíž ani věnovat svým předem stanoveným úkolům. O týden později přijel další transport, s přibližně tisíci osobami.¹⁶

Profesor Pavel Oliva, který se nacházel v jednom z prvních transportů, v nahrávce pro Paměť národa vzpomíná: „(...) *Měli jsme náladu celkem dobrou, ne nijak pochmurnou. Byli jsme většinou mladí lidé. Nějak jsme se domnívali, že jedeme pracovat a nebude to nic tak strašného. Bylo nás tisíc a z toho tisíce, jak jsem zjistil z Terezínské knihy, přežilo asi snad jenom tři sta.*“¹⁷

Bezprostředně po příjezdu na vlakové nádraží v Bohušovicích nad Ohří byli odvedeni do Terezína, který ještě tou dobou patřil mezi běžně obydlená města. Po příchodu do kasáren v nich byli uvězněni. Opustit je mohla pouze část lidí, kteří měli na starosti vykládku zavazadel a zásob z vlaků. Jakmile se vrátili zpět, byli opět uvězněni.¹⁸

Další transporty následovaly ještě před dokončením nejnútnejších úprav pevnosti. Obsazenost ke konci roku 1941 čítala přibližně 7 000 osob a některé kasárny určené pro ubikaci vězňů byly již zcela zaplněny.¹⁹

1.4.2 Rok 1942

Výnos, jenž vydal dne 16. února 1942 zastupující říšský protektor Protektorátu Čechy a Morava Reinhard Heydrich přikazoval, aby veškeré civilní obyvatelstvo opustilo město Terezín do konce června 1942. Předměstí části města Terezín zvané Kréta tvořilo jedinou výjimku, kde bylo možno i nadále setrvat. Ale nátlak, který nacisté vyvíjeli na obyvatele zapříčinil, že již v polovině roku nebydlel v této části města žádný civilista. Městu Terezín mimo jiné zanikl statut města a veškerou jeho správní agendu převzala obec

---

¹⁶ ČESKÁ TELEVIZE. *ČT24: První transport do Terezína – brigáda, z níž nebylo návratu* [online]. 24. 11. 2011 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1207991-prvni-transport-do-terezina-brigada-z-niz-nebylo-navratu>.

¹⁷ *Paměť národa. Pavel Oliva * 1923 † 2021: Pavel Oliva v Osvětimi-Birkenau* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/oliva-pavel-1923>.

¹⁸ *Holocaust.cz: Aufbaufkommando (1941). První transport do terezínského ghetta, 24. listopadu 1941* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/dejiny/ghetto-terezin/vznik-ghetta/aufbaufkommando-1941/>.

¹⁹ ROMAŇÁK, A. *Pevnost Terezín*. 2. nezm. vyd. Dvůr Králové nad Labem: FORTprint, 1996. Pevnosti. ISBN 80-901580-3-X, s. 85.

Bohušovice nad Ohří. Příkaz SS zajistil přemístění hlavní silniční komunikace na trase Praha–Lovosice mimo střed města, aby nikdo z okolního světa nemohl sledovat dění v táboře.²⁰

Na území Terezína bylo v platnosti mnoho příkazů a zákazů, v oblasti kultury ale došlo po určitém čase k částečnému uvolnění. Díky tomu docházelo mezi vězni v polovině roku 1942 k pozvolnému rozvoji kulturních aktivit, ve kterých jim byla ponechána značná volnost. Představení se odehrávala nejčastěji ve sklepeních domů, na půdách, nebo tam, kde v tu chvíli bylo vhodné místo.²¹

Během vězeňských transportů byly do Terezína přemístěny i významné osobnosti tehdejšího kulturního života a umění. Z oblasti herectví se jednalo kupříkladu o Zdeňka Jelínka, Norberta Frýda nebo Gustava Schorsche. Mezi osobnostmi známými z někdejší hudební sféry zde pobývaly například Hans Krása, Pavel Haas či Viktor Ullmann.²²

G. H. Adler také popisuje prostředí terezínské kavárny, kterou nacisté zřídili na hlavním náměstí. Vznikla ke konci roku 1942 a po svém otevření se stala jedním z nejvýznamnějších center městského kulturního života. Zásadou početného množství zájemců nebylo jednoduché se do kavárny dostat, protože byly zapotřebí bezplatné, ale těžko sehnatelné vstupenky. Díky tomu byla možná návštěva kavárny nanejvýš dvakrát do roka. Také pojem kavárna zní velice fádně, jelikož skutečná káva se zde sehnat nedala, jedinou možností byla pouhá náhražka kávy. Přesto byl tento nápoj velice oblíbený, protože byl slazen skutečným cukrem, vězňům chutnal a pomohl doplnit potřebnou energii. Program probíhal téměř bez ustání od 14 hodin. Umělci hráli vážnou hudbu a přítomným divákům nevadilo, že kvalita klavíru byla na špatné úrovni. Na jevišti se odehrávala i zábavná hudba nebo kabaretní vystoupení. Snad nejoblíbenější částí

---

²⁰ LAGUS, K. a J. POLÁK.: c.d., s. 101.

²¹ *Památník Terezín: Koncentrační tábor pro Židy, tzv. ghetto Terezín* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.pamatnik-terezin.cz/koncentracni-tabor-pro-zidy-tzv-ghetto-terezin>.

²² KUNA, M. *Hudba vzdoru a naděje: Terezín 1941–1945: o činnosti a tvorbě hudebníků v koncentračním táboře Terezín*. Praha: Editio Bärenreiter, 2000. ISBN 80-86385-02-7, s. 133, 135–137.

programu bylo vystoupení dua interpretů: klavírista Kurt Meyer a houslista Otto Sattler, kteří v dobách před uvězněním hrávali v nejluxusnějších pražských podnicích.²³

Mezi interprety, kteří měli možnost účinkovat v kavárně, se řadil i tehdy šestnáctiletý houslista Thomas Mandl, jenž popsal své zážitky:

„Já jako hráč v kavárně jsem měl nárok na jeden šálek kávy za směnu. Dělal jsem to většinou tak, že jsem si po tři směny přiděly kávy strádal a během čtvrté směny jsem si nechal přinést kávu se čtyřmi lžičkami cukru. A to byl pochopitelně fantastický prostředek proti hladu.“²⁴

1.4.3 Roky 1943 až 1944

Jedny z mála změn, které byly patrné, spočívaly v postupném zvelebování předem vybraných městských částí. Hlavním důvodem tohoto jednání byl sílící tlak ze strany Mezinárodního výboru Červeného kříže, který požadoval návštěvu města. Nejsilnějším argumentem pro kontrolu prostředí, ve kterém židé žijí, bylo vážné znepokojení děním, jež se odehrávalo na bojových frontách. Prohlídka města jim byla po několika měsících umožněna. První úpravy městského prostředí započaly roku 1943 a dokončeny byly o rok později po nátlaku velení, jemuž chyběl dostatek času. Nutno podotknout, že některé ze změn se zdály nelogické, až humorné i samotným vězňům.

V názvu tábora bylo slovo „ghetto“ nahrazeno souslovím „židovské sídelní území“, jež neznělo příliš nápadně. Přejmenovány byly také ulice, z nichž většina dříve nesla pouze označení písmeny abecedy. Otevřena byla banka a vydána místní měna, mimo Terezín neplatná. Na zapovězené zelené plochy byl umožněn přístup a vybudovány byly i nové květinové záhony. Na náměstí byl postaven novodobý hudební pavilon, kde se hrála promenádní hudba. Opravena, či jinak zvelebena, byla řada budov. Celý Terezín měl působit jako klidný lázeňský areál, což ve výsledku bylo splněno.

---

²³ ADLER, G. H.: c.d., s. 477.

²⁴ BRENNER-WONSCHICK, H. *Děvčata z pokoje 28: přátelství, naděje a přežití v Terezíně*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-03-9, s. 182.

Následně, po dokončení všech oprav a jiných zvelebovacích prací, byl Terezín předveden mezinárodní delegaci Červeného kříže. Prohlídka proběhla dne 23. června jako předem nacvičená divadelní scéna, ve které si hlavní roli zahráli samotní vězni. Terezín měl působit jako bezpečné místo, ve kterém židé přečkají válku. Delegace byla provedena po předem vytyčené trase, kde vše působilo autenticky, oblasti mimo tuto trasu zůstaly beze změny. Vězni doufali, že pokud budou hrát podle scénáře a nepokusí se o žádné varování, ulehčí to jejich situaci. Realita byla však opačná. Většina účinkujících vězňů byla po ukončení prohlídky a odjezdu delegace transportována na východ, do vyhlazovacích táborů.²⁵

Osazenstvo delegace očekávalo, že podmínky v Terezíně budou mnohem horší a nechalo se snadno oklamat.²⁶ Zpráva delegace Červeného kříže z návštěvy Terezína popisovala toto území jako „téměř normální město“ a zaznamenala pouze drobné nedostatky. Závěrem bylo uvedeno, že Terezín je konečným městem a žádné transporty na jiná místa neprobíhají. Pro nacisty to zároveň představovalo úlevu, protože bylo upuštěno od úvah nad návštěvou podobného charakteru v polské Osvětimi.²⁷

1.4.4 Rok 1945

K formálnímu osvobození Terezína došlo dne 8. května 1945, den před příjezdem Rudé armády. Během druhé světové války prošlo terezínskou pevností 140 937 lidí a narozeno zde bylo 225 dětí. Věznění pravděpodobně nepřežilo přibližně 33 500 lidí, deportováno bylo kolem 88 000 osob, ze kterých přežilo přibližně jen 3 500 a pro necelé 2 000 vězňů se po osvobození staly osudné komplikace způsobené pobytem v táboře. Národnostně zde byli zastoupeni nejvíce Češi, poté Němci, Rakušané a Dáni. Vzhledem k vypjatosti podmínek, ve kterých byla čísla sčítána a absenci mnoha záznamů, nebudou přesná čísla obětí pravděpodobně nikdy k dispozici.²⁸

---

²⁵ CHLÁDKOVÁ, L. *Terezínské ghetto*. Praha: V ráji, 2005. ISBN 80-86758-18-4, s. 99.

²⁶ RIEGER, M. G. *Vztah Červeného kříže k Terezínu v závěrečné fázi války*. Terezínské studie a dokumenty, Institut Terezínských studií. 1996. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0582-X, s. 183–184.

²⁷ EMMERT, F. *Holocaust*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2006. 64 s. ISBN 80-251-1204-7, s. 52.

²⁸ ADLER, G. H.: c.d., s. 74, 77, 79, 83 a 96.

Již před osvobozením se v táborech vyskytly první případy skvrnitého tyfu, epidemie naplno propukla, ale až po osvobození, což značně zkomplikovalo propuštění a případnou repatriaci vězňů. První případ byl zaznamenán 24. dubna 1945, odpovědí na tuto situaci byl příjezd skupiny českých lékařů a zdravotnického personálu, členů takzvané České pomocné akce. Po osvobození tábora nabídla svou pomoc i Rudá armáda, která přesunula do Terezína pět polních nemocnic, včetně mobilních laboratoří, koupelen a odvěšivacích stanic. Ačkoliv bylo do města povoláno dalších 53 armádních lékařů a jiných zdravotníků, hlavní tíha zápasu s epidemií padla zejména na židovské lékaře.²⁹ Špatné situaci také napomohlo, že k původním 17 500 vězňům postupně přibylo dalších více než 15 500 osob z evakuačních transportů.³⁰ Lidé z transportů byli většinou nemocní, staří, vyhublí a zavšivení. A právě oni přispěli k šíření nemocí, především výše zmiňovaného skvrnitého tyfu.

Situace zapříčinila rozpoutání jedné z největších epidemií v minulém století.³¹ Rychlému šíření napomohly především vši, které patřily mezi hlavní přenašeče onemocnění.³²

Transportovaní lidé pocházely především z osvobozených koncentračních táborů na východě.³³ Po příjezdu do Terezína je ale nebylo kam umístit a často se stávalo, že nemohli být puštěni z vlaku následující dva dny. K většímu utrpení vězňů přispěly další nové nemoci, kterých byly transporty doslova plné.³⁴

Na jedné z řady porad meziministerské komise dne 11. července byl projednáván návrh, aby se 26. srpna 1945 uskutečnila v Terezíně pietní slavnost. Při této příležitosti měl tehdejší ministr vnitra za přítomnosti prezidenta republiky slavnostně deklarovat koncentrační tábor za zlikvidovaný a ceremoniálně předat město Terezín zpět do rukou

---

²⁹ HES, M. *A brány se otevřely: osvobození 1945: Dachau – Osvětim – Terezín*. Praha: Epoque, 2015. Magnetka (Pražská vydavatelská společnost: Epoque). ISBN 978-80-7425-257-0, s. 90.

³⁰ LUKEŠ, A. *Svatý týden v Terezíně*. Praha: Naše vojsko, 2008. ISBN 978-80-206-0916-8, s. 24.

³¹ PICK, J., J. PACOVSKÝ J. a R. POLLÁK. *Terezín očima hygienika: zpráva z terezínského koncentračního tábora o boji proti hmyzu a skvrnitému tyfu*. Praha: Lékařské knihkupectví a nakladatelství, 1948. ISBN neuvedeno, s. 24.

³² DOBSON, J. M. *Nemoci: příběhy nejnebezpečnějších zabijáků historie*. Praha: Slovart, 2009. ISBN 978-80-7391-292-5, s. 36–38.

³³ HES, M.: c.d., s. 90.

³⁴ *Paměť národa. Stalo se: Osvobození Terezína* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/stalo-se/osvobozeni-terezina>.

jeho občanů. Ministr národní obrany měl následně převzít zbývající vojenské objekty. S tímto nápadem však nesouhlasilo Ministerstvo vnitra, které tehdy mělo Malou pevnost ve své správě. Zaslalo proto Ministerstvu ochrany práce a sociální péče dopis, ve kterém žádalo zrušení této slavnosti. Upozorňovalo, že v současné situaci není možné město Terezín obnovit a v Malé pevnosti přetrvává výskyt mnoha nakažlivých nemocí, včetně skvrnitého tyfu, záškrtu, spály aj. Na následující schůzi meziministerské komise bylo tomuto požadavku vyhověno. Později i během zasedání vlády bylo rozhodnuto, že vhodné nebude ani uskutečnění ceremoniálu v náhradním termínu. Pozornost se proto přesunula na důstojné pochování ostatků 601 obětí, které byly v období mezi 30. srpnem a 4. zářím exhumovány z hromadných hrobů v Malé pevnosti. Dne 16. září se uskutečnil pietní akt „národní pohřeb“, během kterého byly ostatky umučených osob uloženy na předpolí bývalé policejní věznice gestapa. Tato událost byla počátkem budování Národního hřbitova v Terezíně.³⁵

Po skončení epidemie a také karantény, která byla na město uvalena, bylo možno zahájit přípravu vězňů na návrat do jejich domovů. Každý propuštěný dostal repatriční průkaz, formální doklady, které daný stát vyžadoval a menší finanční obnos na cestu. Největší zádrhel nastal u repatriace německých občanů. Jedním z problémů byl vysoký věk a špatný fyzický stav osob, jež by nemusely zvládnout náročnou cestu zpět do vlasti.³⁶ Navíc v Německu neexistovala žádná instituce, která by se mohla o tyto osoby postarat. Ačkoliv se podařilo tyto problémy vyřešit, musela část Němců v táboře setrvat až do roku 1947.³⁷

1.5 Poválečné dění

V roce 1947 se stal Terezín opět běžným, řadovým městem, pro které mělo být ghetto minulostí. Avšak historie zde zanechala patrné stopy až do dnešních dnů.³⁸

---

³⁵ BLODIG, V. Město poznamenané tragédií, Poválečný Terezín 1945–1946. *Terezínské listy: sborník Památníku Terezín*. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1996. ISSN 0232-0452, s. 9.

³⁶ Tamtéž, s. 18.

³⁷ Tamtéž, s. 8.

³⁸ ADLER, G. H.: c.d., s. 281.

Ačkoliv se o budoucnosti města ještě formálně nerozhodlo, nebyl osud Terezína jeho původním obyvatelům, kteří byli nuceni se během roku 1942 vystěhovat, lhostejný. Jejich návrat byl schválen až v roce 1946. Kladli si za cíl vrátit Terezínu jeho předválečný vzhled. Čekalo je ale mnoho dlouhé a náročné práce. Velké množství objektů bylo zcela zdevastováno, bez oken, střechy, mnohdy i podlah.

Během následujících let se stal hlavním problémem nedostatek ubytovacích kapacit pro nové obyvatelstvo. Terezín měl v roce 1951 přibližně 2 000 obyvatel, následující rok se zvýšil na 2 500. Ještě během roku 1953 nebylo zcela opraveno značné množství budov, zejména v přízemních částech. Osídlena byla především poschodí. S vydatnou účastí místních obyvatel zde probíhaly také opravy chodníků, silnic, ale i městského vodovodu.

Stejně jako obec Lidice a jiná místa na území naší země zasažená druhou světovou válkou se Terezín stal pietním místem. Má nám připomínat chyby a omyly z naší historie tak, aby se již nikdy nemusely opakovat.³⁹

1.5.1 Památník Terezín

Samotný vznik Památníku Terezín byl schválen 6. května 1947, jeho úlohou mělo být varování pro budoucí generace, aby osudy vězňů, nejen z Malé pevnosti, nebyly nikdy zapomenuty. Tehdejší vláda rozhodla, že Památník bude zakonzervován a udržován v totožném stavu, jako tomu bylo během druhé světové války.⁴⁰

Ačkoliv se realizace počátečních prací rozběhla rychle, náhlá změna politických poměrů způsobila značné zpomalení. Komunistická vláda měla v úmyslu využít památník jako nástroj své propagandy. Zahrnovalo to záměrné zamlčení řady faktů a zkreslení historie některými smyšlenými událostmi. Památník získal charakter prohlídkového areálu se stálou výstavou, bez jakéhokoliv vědeckého a odborného rozměru. Podařilo se i zakrýt skutečnost, že se židovské ghetto rozléhalo nejen v Malé pevnosti, ale i na území města.

---

³⁹ VOTOČEK, O.: c.d. s. 114–120.

⁴⁰ *Památník Terezín: Vznik památníku Terezín* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.pamatnik-terezin.cz/vznik-pamatniku-terezin>.

Tehdejší informační materiály byly dostupné pouze v omezeném množství v Muzeu Malé pevnosti. Celý areál byl ve špatném, až havarijním technickém stavu. Nedostatečnou úroveň disponovala rovněž průvodcovská služba, s absencí jakékoliv odborné muzejní činnosti.

Nadějí na změnu se stal rok 1967, kdy byl po částečném uvolnění politických poměrů do funkce jmenován nový ředitel Památníku Miroslav Pávek. Následující rok se špatným stavem zabývala také vláda. Bylo rozhodnuto o nápravě vybudováním nových částí expozice (např. Muzeum Ghetta), archivu a celkovým rozvojem instituce.

Období normalizace znamenalo nucený odchod lidí spojených s reformou Památníku, včetně ředitele. Nová správa instituce dokončila většinu koncepce vytvořené na konci šedesátých let, postupem času se ale struktura činností podstatně změnila. Kromě povinných kádrových posudků pro kmenové zaměstnance se mimo jiné projeví snahy o přetvoření Muzea ghetta. To se mělo stát dalším nástrojem pro šíření dezinformací, lží a polopravd, zejména v otázkách utrpení židovských vězňů.

Teprve po „sametové revoluci“ se podařilo spojit muzejní expozice s autentickými událostmi, jež se na tomto místě odehrály.⁴¹ Dnes tvoří komplex Památníku Terezín řada jednotlivých pietních míst, která jsou rozptýlena po okolí a netvoří celistvou oblast.⁴²

Tato instituce je dodnes jediná svého druhu na našem území. Jejím posláním je zachovat památku obětí politického a rasového pronásledování během nacistické okupace, rozvíjet výzkumnou, vzdělávací a muzejní činnost a také pečovat o místa spojená s utrpením a smrtí desetitisíců obětí násilné vlády.⁴³

---

⁴¹ MUNK, J. *60 let Památníku Terezín: 60 years of the Terezín Memorial*. Terezín: Pro Památník Terezín vydalo nakl. Oswald, 2007. ISBN 978-80-87242-00-1, s. 5–36.

⁴² *Památník Terezín: Vznik památníku Terezín* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.pamatnik-terezin.cz/vznik-pamatniku-terezin>.

⁴³ *Rodinné stříbro Ústeckého kraje: Terezínská tryzna* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1743836.

Obrázek 1: Památník Terezín⁴⁴

1.5.2 Průmysl

Vzhledem k charakteru pevnosti a historii města se zde, až na drobné výjimky, významněji do průmyslu a jiných průmyslových aktivit neinvestovalo. Jednou z mála výjimek byl vklad do nově založeného státního podniku Bioveta Terezín, jehož specializací byla diagnostika, výzkum a výroba vakcín pro veterinární odvětví. Specializoval se na nákazy slintavkou a kulhalkou.

Během let 1973–1978 zde probíhala nákladná rekonstrukce, její výsledek znamenal výstavbu, na tehdejší dobu, jedné z nejmodernějších technologií pro výrobu vakcín ve světě. Technologický celek dodala švýcarská společnost Chemap a výroba spadala pod

---

⁴⁴ Foto autor práce, 2021.

francouzskou licenci. V devadesátých letech minulého století však Evropská unie zakázala vakcinaci zvířat proti kulhavce a slintavce, toto vedlo k ukončení výroby.

Proto společnost během devadesátých let investovala do intenzivního vývoje nových veterinárních přípravků, tak aby nahradila značné výpadky způsobené zákazem. Díky této inovaci dnes společnost již pod názvem Dyntec s.r.o. vyrábí 30 nových veterinárních léčiv, zejména pro králíky, psy a prasata.⁴⁵

V Terezíně sídlilo i velké množství zemědělských podniků, ukázkově můžeme uvést státní podnik Zelenina Terezín, který je v současné době podobně jako mnohé další v likvidaci.⁴⁶ Jiné podniky, jako například místní konzervárna, byly přesunuty na vhodnější lokality. Výjimkou bylo umístění části závodu společnosti Povodí Ohře na území města.⁴⁷

1.5.3 Sociální služby

Roku 1954 zde hlavní město Praha zřídilo domov pro seniory, který sídlí v nejstarší městské budově. Nejrozsáhlejší rekonstrukcí celého areálu, včetně úprav pokojů, prošla stavba v devadesátých letech minulého století. V dnešní době se jedná o domov se zvláštním režimem pro pacienty s chronickým duševním onemocněním, mezi něž patří například osoby s Alzheimerovou chorobou, stařeckou demencí, ale také drogově závislé, na narkotických látkách.⁴⁸

---

⁴⁵ DYNTEC. *Historie* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.dyntec.cz/o-nas/historie>.

⁴⁶ PENÍZE.CZ. *ZELENINA TEREZÍN "v likvidaci"* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://rejstrik.penize.cz/00021075-zelenina-terezin-v-likvidaci>.

⁴⁷ VYMETÁLKOVÁ, G. *Oáza v Hálkových sadech: Projekt Terezín* [online]. Atelier Trevisan. Fakulta architektury ČVUT V PRAZE [cit. 2021-04-14]. Dostupné z:

https://www.fa.cvut.cz/galerie/atelierove-prace/2020/vymetalkova-oaza-v-halkovych-sadech-2021-01-11-07-36-25/attachment_1cf332fed96dd1a127794d91c37c0ee7_portfolio_final.pdf, s. 19.

⁴⁸ *Domov se zvláštním režimem Terezín: Historie a současnost* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.domovterezin.cz/o-nas/o-domove>.

1.5.4 Následky odchodu Armády České republiky z Terezína

Město bylo spjaté s armádou již od svého založení v dobách habsburské monarchie, o to významnější byl její odchod roku 1996.⁴⁹ Pro Terezín se jednalo o obzvláště nelehké období, protože armáda zde byla největším vlastníkem nemovitostí a parcel v okolí. Odhadem se jednalo o čtvrtinu celkové vnitřní plochy města, opevnění a takřka veškeré okolní pozemky včetně záplavových kotlin. Ačkoliv správa městské infrastruktury postupně přecházela během minulého století na město Terezín, veškeré náklady na údržbu a rekonstrukce kasáren a opevnění spadaly až do jejího odchodu pod Armádu České republiky.

Ovšem do existenčních problémů se nedostala pouze správa města. Ve městě bylo mnoho obchodníků a řemeslníků, kteří poskytovali své služby vojenské posádce. Také pohostinství zde mělo své četné zastoupení. Ačkoliv se vztahy mezi vojskem a městským obyvatelstvem za dobu existence několikrát měnily, byla vždy armáda hlavním odběratelem místních ekonomických subjektů. Během druhé poloviny dvacátého století vzrostl fenomén civilních zaměstnanců armády, čehož využila i řada místních. Jednalo se o největšího zaměstnavatele, na kterého byly navázány další služby a výroby. O to dramatičtější odchod armády z města byl, protože společně s ní odešly i dvě třetiny místního obyvatelstva.⁵⁰

Svou činnost ukončila také vojenská nemocnice, která se nacházela na předměstí Kréta. Ačkoliv dlouhá léta chátrala a většina vnitřního vybavení byla ukradena nebo zničena, prošel objekt rozsáhlou rekonstrukcí a od roku 2012 slouží jako domov pro seniory.⁵¹

---

⁴⁹ KUPKA, V. *Pevnosti a opevnění v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 2. vyd. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-096-9, s. 254.

⁵⁰ *Město Terezín: Strategický plán rozvoje* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z:

http://www.mestoterezin.cz/assets/File.ashx?id_org=16647&id_dokumenty=144037, s. 4–6.

⁵¹ PEŠOUT, R. *Litoměřický deník.cz: Ruina vojenské nemocnice už nemá strašit. Hledá se kupec* [online]. 12.5.2011 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z:

https://litomericky.denik.cz/zpravy_region/20110512nemocnice_terezin.html.

1.5.5 Povodně 2002

Tisíciletá voda zanechala na městě značné škody. Narušena byla statika mnohých domů i samotné pevnosti. Povodeň zasáhla prakticky celé město. Až do posledních chvil se počítalo s tím, že velká voda zasáhne Terezín pouze z malé části, proto někteří obyvatelé odmítli evakuaci. To razantně ztížilo práci záchranným složkám, které musely tyto lidi evakuovat později, s využitím lodí.⁵²

„(...) ,Voda vlastně tekla opačně. Od Labe do Ohře, takže to byla labská voda, která to zaplavila, ‘ vzpomíná ředitel Památníku Terezín Jan Munk. Informace o blížící se hrozbě byly nepřesné a měnily se z hodiny na hodinu. To, co nakonec do Terezína přišlo, předčilo všechna i pesimistická očekávání. Na záchranu památek tak bylo jen málo času. ,Auta jsme odtahovali na valy. Zachránili jsme většinu archiválií, protože jsme je odstěhovali. Ale nikdo nepočítal s tím, že voda bude takhle vysoko. Část archiválií se namočila, byly zničené stálé expozice, došlo k řadě kolapsů podzemních chodeb. Klenby se provalily, spadlo to dovnitř. ‘‘⁵³

Složitá byla oprava památníku, kde byla značná část muzejních artefaktů poničena, ale také samotné pevnosti, která je navíc památkově chráněná. V některých částech pevnosti, se rekonstrukce prováděly pouze podle odhadů. Původní dochovaná dokumentace byla totiž neúplná, nebo se některé z jejích částí nepodařilo dohledat. Ačkoliv se následky povodní podařilo z velké části napravit, část obyvatelstva se zpět již nenavrátila. To jen podpořilo dlouholetý fenomén pozvolného úbytku obyvatelstva ve městě. Vedení města se tak ocitlo ve zcela nové situaci, která má poměrně nelehké řešení.⁵⁴

---

⁵² HROCHOVÁ, A. *Litoměřický deník.cz: POVODNĚ 2002: 17. srpen - „Po náměstí pluly lodičky“* [online]. 17.8.2012 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://litomericky.denik.cz/zpravy_region/povodne-2002-17-srpen-po-namesti-pluly-lodicky-20120817.html.

⁵³ PFEIFFEROVÁ, V. *iRozhlas.cz: Povodně před 10 lety poničily Památník Terezín. Škody byly přes 60 milionů* [online]. 13.8.2013 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/regiony/povodne-pred-10-lety-ponicily-pamatnik-terezin-skody-byly-pres-60-milionu_201208130412_akottova.

⁵⁴ *Město Terezín: Strategický plán rozvoje* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: http://www.mestoterezin.cz/assets/File.ashx?id_org=16647&id_dokumenty=144037, s. 5–6.

Praktická část

2 Terezín dnes

V současné době můžeme o Terezínu říci, že jeho rozvoj místy zaostává a působí jako „město duchů“. Nemalé množství objektů je v tuto chvíli zchátralých a neobyvatelných. Díky neudržovaným budovám, z nichž některé jsou v opravdu dezolátním stavu, působí město omšele. Fenomén úbytku populace zůstal zachován a v nejbližší době je změna v nedohlednu.

Jedním z nejzásadnějších problémů je nedostatek služeb ve městě. Nenachází se zde žádný větší obchod s potravinami, chybí kvalitní gastronomické podniky a za zábavou se lidé přesunují do nedalekých Litoměřic nebo Lovosic. Absence těchto základních pilířů má za následek nezájem ze strany lidí hledajících nové bydlení i z řad developerů. Zásahu na nezájmu může nést i pochmurná historie města, která v některých potenciálních obyvatelích může vyvolávat ještě i dnes nepříjemné pocity.

2.1 Situace v hoteliérství a restaurátérství

Po odchodu armády dolehly těžké časy také na tento segment podnikání. Mnohé podniky zanikly, jiné razantně omezily svou činnost. Další přetížení pro podnikatelské subjekty této činnosti přišlo krátce po otevření nového úseku dálnice D8 v roce 2001 (úsek Doksany – Nová Ves), jenž napomohl k citelnému snížení tranzitní dopravy. I během dnešních dní panuje ve městě poměrně četný dopravní ruch, ve většině případů se ale jedná o obyvatele z blízkého okolí, kteří nemají v úmyslu se v Terezíně jakkoliv zdržovat a pouze projíždí.

Aktuální situaci nenapomáhá ani absence větších firem či výrobních podniků ve městě, které by zaměstnávaly nemalé množství externích pracovníků nebo subdodavatelů. Tito lidé by pomohli alespoň částečně vykrýt výpadek příjmů. Přestože v nedalekých Litoměřicích a Lovosicích se takové společnosti nachází v hojné míře, dokážou tato města jak ubytovací, tak i gastronomické kapacity suplovat ve větším množství a odpovídající kvalitě sama.

2.2 Situace v turismu

V dřívějších dobách lidé nejčastěji cestovali z vojenských a obchodních důvodů. Dnes cestovní ruch spadá především mezi volnočasové aktivity a představuje nezanedbatelnou část národního hospodářství.⁵⁵ Do Terezína míří každý rok desetitisíce turistů. V roce 2018 se jednalo o 296 749 návštěvníků Malé pevnosti, z nichž přibližně polovinu tvoří děti ze školních skupin a studenti. Ve vyšší míře se jedná o zahraniční cestovatele, zejména Němce. Další početnou skupinu tvoří Američané. Podíl českých turistů zaujímá přibližně dvacet procent. Nejnavštěvovanější akcí se tradičně stává Tereziánská tryzna, kam každým rokem zamíří kolem čtyř tisíc osob.

Podstatná většina příjíždějících návštěvníků nemá v úmyslu se zde zdržet déle než půlden, v ojedinělých případech celý den.⁵⁶ To vystihuje charakter „městského turismu“, jehož rysem je krátká zastávka v mj. historicky zajímavých městech.⁵⁷ Jednou z příčin je využívání služeb cestovních kanceláří poskytujících jednodenní turistiku. Tento stav bohužel napomáhá situaci, kdy se návštěvníci koncentrují pouze na dvou místech. Jedná se o Malou pevnost a Muzeum ghetta, jež dlouhodobě spadají mezi nejnavštěvovanější městské zajímavosti. Takové poměry nám naznačují skutečnost, že příjíždějící turisté nemají zájem poznávat část historie před druhou světovou válkou, do které spadá jak samotný vznik tereziánské pevnosti, tak i dění během první světové války a meziválečného období. Jejich primárním a často i jediným zájmem je seznámit se s osudem vězňů během nacistické okupace a uctění památky zesnulých.

„Z hlediska ‚evropských‘ klientů mají výhodu turistické cíle nedaleko trasy dálnic. Příkladem může být Šumava, pohodlně dostupná pro nizozemskou klientelu po dálnici přes Německo. Dopravní dostupnost atraktivního území tedy generuje poptávku, která

---

⁵⁵ RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3, s. 24.

⁵⁶ ČESKÁ TELEVIZE. *ČT24: Terezín loni navštěvovali převážně studenti. Míří tam i cizinci, hlavně Němci a Američané* [online]. 26. 1. 2019 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2717045-terezin-loni-navstevovali-prevazne-studenti-miri-tam-i-cizinci-hlavne-nemci-a>.

⁵⁷ PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3, s. 23.

stimuluje rozvoj infrastruktury a nabídku služeb v cílové oblasti. Nelze však říci, že bez dálnice není cestovní ruch. Poměrně hojně je využíván vlak — pro destinaci je tedy výhodná blízkost stanice vlaků Eurocity, případně Intercity. Ze stanice do cílového místa může své klienty individuálně převézt organizátor jejich dovolené. Podobně lze využít i stanici dálkového autobusu, ten je však u zahraniční klientely poměrně málo oblíbený. Použití místního vlaku nebo autobusu k přepravě do místa dovolené je většinou nouzové řešení a hosty většinou frustruje (málo spojů, cestování se zavazadly, diskutabilní kvalita služby, v případě cizinců špatné dorozumívání atd.). Místní vlakové či autobusové spojení lze však dobře využít pro jednodenní výlety. V této souvislosti lze podpořit místní hromadnou, a tedy i environmentálně příznivou dopravu například ‚přibalením jízdenek zdarma‘ k produktovému balíku při prodeji hostům.“⁵⁸

Následkem současného stavu je situace, která nenapomáhá rozvoji místního trhu práce a příležitostem pro nové podnikatelské subjekty na území celého města, ale soustředí se výlučně na plochu parkoviště před Malou pevností. Tato lokalita je v dnešní době zastavěna především stánky s rychlým občerstvením a suvenýry. Vystává tedy otázka, zda je výhodné stánky a podnikání tohoto typu rozšiřovat. Pochmurná historie, která je s místem spojená si zaslouží především úctu a důstojnost. Za vhodné se proto nejeví, aby jedno místo bylo zastavěno větším množstvím stánků a obchodů, snažících se profitovat na cestovním ruchu, především z ciziny. Jako názorný příklad nám mohou posloužit historická centra mnohých turisticky významných měst. Tato místa poskytují neopakovatelné pohledy na historické budovy a jejich okolí, ale díky velkému množství reklam a silně osvětlených obchodů či bankomatů se mohou jevit jako nedůstojná.

Dále je třeba vzít v úvahu rozdíl mezi cestovatelem a turistou. Cestovatel aktivně vyhledává formy zábavy či poznání nehledě na vzdálenost. Turista je spíše pasivní, očekává, že nic vyhledávat nemusí a vše bude mít, pokud možno, na jednom místě či v rámci jednoho zájezdu.⁵⁹ Tento poznatek pak může pomoci obchodníkům a jiným

---

⁵⁸ RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I. VAJČNEROVÁ: c.d., s. 36.

⁵⁹ SHARPLEY, R. a P. STONE, P. *Tourist Experience: Contemporary perspectives*. New York: Routledge, 2010. ISBN 978-0-415-57278-1, s. 5.

podnikatelským subjektům si uvědomit, pro koho své služby nabízejí a jak je co nejlépe přizpůsobit.

Obrázek 2: Parkoviště před Malou pevností⁶⁰

2.3 Stav objektů a budov

Jak bylo výše zmíněno, nemalé procento budov ve městě je zchátralých a neobyvatelných. Většina domů v Terezíně je však využívána rezidenčně, v přízemí bývají umístěny obchody a jiné služby. Bohužel stav objektů je většinou špatný, což může odradit potenciální zájemce o bydlení. Developery odrazuje především památková ochrana budov, jež má vliv na vysoké náklady na případné rekonstrukce. Jednoduchá pro ně není ani administrativa, která je pro realizaci rekonstrukce potřebná.

Hlavním problémem je, že velké množství budov převzalo město po odchodu armády pod svou správu, díky čemuž získalo i obrovské finanční břemeno. Pro město s rozpočtem

---

⁶⁰ Foto autor práce, 2021.

přibližně 40–60 miliónů Kč⁶¹ je v současné době péče o tyto objekty na hraně jeho finanční stability.⁶²

Obrázek 3: Výloha jednoho z obchodů na náměstí⁶³

2.4 Pandemie koronaviru

Pandemie onemocnění covid-19 zasáhla prakticky celý svět. V době psaní této práce probíhá na celém území České republiky masivní lockdown. Díky značnému úbytku zahraničních turistů, kteří byli pro Terežín stěžejní, se mnoho restaurací, hotelů, obchodů a jiných podnikatelských subjektů dostává do platební neschopnosti. Mnozí podnikatelé nemohli, díky vládním nařízením, otevřít své provozovny, po značnou část roku 2020 byly zavřené. Dle aktuálního vývoje se dá předpokládat obdobný scénář i během roku 2021. Vzhledem k mnohdy nedostačujícím vládním kompenzacím některé provozovny svou činnost již ukončily a jiné o tomto postupu uvažují. V současné době (duben 2021)

---

⁶¹ *Město Terežín: Rozpočet* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <http://mestoterezin.cz/rozpocet/ds-4244/p1=7014&archiv=1#docColumn>.

⁶² ŠUJAN, K. *Deník.cz: Malý rozpočet, obří budov. Terežín hledá finanční pomoc u kraje* [online]. 14.8.2019 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/maly-rozpocet-obri-budovy-terezin-hleda-financni-pomoc-u-kraje-20190814.html>.

⁶³ Foto autor práce, 2021.

nelze odhadovat, jak dlouho bude tento stav nadále trvat a zda se podobný sled událostí nebude znovu opakovat.

3 Výzkumná část

3.1 Cíl výzkumné části

Praktická část bakalářské práce na téma „*Terezín včera a dnes – vývoj města v minulém století a možnosti jeho rozvoje pro trh práce v současnosti*“ je zaměřena na obyvatele města a na zaměstnance, majitele společností a OSVČ vykonávající výdělečnou činnost na území Terezína.

Cílem průzkumu bakalářské práce bylo zjistit, jaké služby ve městě obyvatelům a společnostem nejvíce chybí a jak na společnosti a nabízená pracovní místa dopadla pandemie nového koronaviru SARS-CoV-2, způsobující onemocnění covid-19.

Průzkum byl vypracován ve dvou rozdílných provedeních, první pro zaměstnance, majitele společností a OSVČ, druhý pro obyvatele.

3.2 Metodika a sběr dat

Metody a techniky volíme dle charakteru problematiky, kterou zkoumáme. Pro sběr dat se vybírají metody, jež jsou založeny na požadovaných typech informací a na tom, odkud je získáme.⁶⁴ Z tohoto důvodu byla zvolena metoda sondy. Aplikována byla pomocí dotazníků, ve dvou provedeních. První provedení bylo určeno pro zaměstnance společností sídlících na území Terezína, druhé pro samotné obyvatele města. Dotazník byl rozeslán mezi náhodně vybrané zaměstnance, majitele společností a OSVČ, vykonávající výdělečnou činnost na území města. K distribuci využil autor této práce e-mailové adresy zveřejněné na internetu. K rozšíření dotazníku určeného pro obyvatele města bylo využito ochoty některých respondentů ze stran zaměstnanců společností, kteří využili vlastní kontakty z řad osob s trvalým bydlištěm na území Terezína.

---

⁶⁴ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4, s. 48.

Hypotéza 1: Stávající množství služeb ve městě je pro občany nedostatečné a jejich rozšířením by došlo ke zvýšení počtu pracovních míst.

Hypotéza 2: Stávajícím společnostem ve městě chybí dostatečná nabídka služeb, ale pandemie koronaviru ohrožuje jejich existenci, proto není na místě je aktuálně zřizovat.

3.3 Výzkum

3.3.1 Harmonogram výzkumu

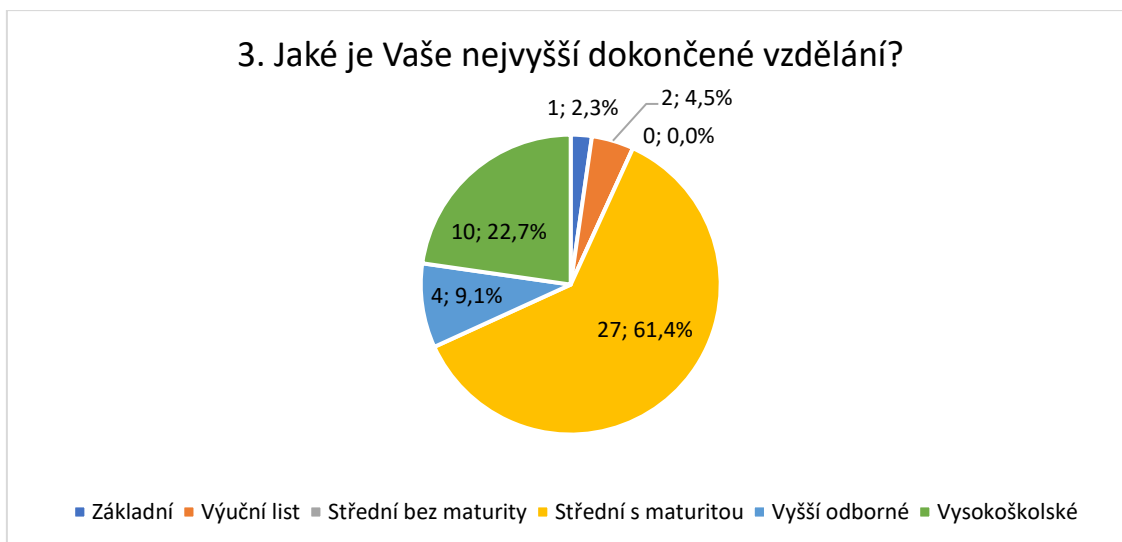
Rozesílání a sběr dat obou dotazníků probíhal v období od 5. března do 31. března 2021.

3.3.2 Dotazník pro osoby vykonávající výdělečnou činnost na území Terežína

Respondentům bylo položeno celkem 12 otázek, 10 uzavřených a 2 otevřené. Výzkumu se zúčastnilo 44 respondentů, z čehož bylo 23 (52,3 %) žen a 21 mužů (47,7 %). (Graf 1.1, otázka č. 1: „*Jaké je Vaše pohlaví?*“).

Otázka číslo dvě zní „*Jaký je Váš věk?*“. Dominantní skupinou byli respondenti ve věkovém rozmezí 31–40 let (29,5 %), druhou nejpočetnější skupinu zaujímalo věkové rozmezí 21–30 let (27,3 %), třetí 41–50 let (22,7 %), následovalo 51 let a více (13,6 %) a 15–20 let (6,8 %). (Graf 1.2)

Otázka číslo tři zjišťuje „*Jaké je Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?*“. Více než polovina respondentů (61,4 %) uvedla, že má vystudovanou střední školu, zakončenou maturitní zkouškou. Následují osoby s dokončeným vysokoškolským vzděláním (22,7 %). Třetí nejpočetnější skupinu zastávají lidé s vyšším odborným vzděláním (9,1 %). Vzdělání zakončené výučním listem zastává čtvrtou nejpočetnější skupinu (4,5 %). Ukončené základní vzdělání uvedla jedna osoba (2,3 %). Středoškolské vzdělání bez maturitní zkoušky neuvedl žádný respondent. (Graf 1.3)

Graf 1.3⁶⁵

Otázka číslo čtyři se respondentů ptá: „*Odhadem, kolik procent zaměstnanců z Vaší společnosti bydlí na území Terezína?*“. Nejvíce respondentů odpovědělo, že do 25 % (29,5 %). Druhá nejpočetnější skupina dotazovaných vypověděla, že z řad jejich pracovníků nebydlí na území Terezína nikdo (22,7 %). Následující skupina uvedla, že na území města bydlí do 75 % jejich pracovníků (20,5 %). Další dotazovaní uvedli, že ve městě bydlí do 50 % zaměstnanců společnosti (11,4 %). Za nimi se řadí skupina dotazovaných, kteří uvedli, že ve městě žije více než 75 % zaměstnanců (9,1 %). Odpověď na tuto otázku neznali tři respondenti (6,8 %). (Graf 1.4)

Otázka číslo pět (otevřená) zní: „*Jaké oblasti se ve Vaší společnosti věnujete?*“. Nejvíce byla zaměstnanci zvolena možnost „administrativa“ (10×). Turismu se věnuje následující skupina respondentů, co se počtu odpovědí týče (9×), další skupina zvolila možnost ekonomie (9×), za nimi prodej a obchod (6×), 6× byla zvolena možnost zdravotnictví, 5× gastronomie, 5 osob se věnuje čistě jen pečovatelskému, 4× byla zvolena možnost „marketing/PR“, poté po dvou odpovědích stavební práce, výzkum a vývoj a vzdělání a 1× „zábava a sport“. (Graf 1.5)

⁶⁵ Vlastní zpracování.

Otevřená možnost odpovědi byla zvolena z důvodu, že v některých společnostech se jeden zaměstnanec může věnovat více aktivitám. Například ve společnosti zaměřené na průvodcovskou činnost se může průvodce starat i o administrativní práci s tím spojenou nebo o správu sociálních sítí.

Graf 1.5⁶⁶

Otázka číslo šest se respondentů dotazuje „*Jakou vzdálenost za zaměstnáním dojíždíte?*“ 40,9 % odpovědělo, že lidé dojíždí do práce více než 10 kilometrů. Dále respondenti odpověděli, že dojíždí za prací do vzdálenosti 5 kilometrů (22,7 %), 18,2 % odpovědělo, že lidé dojíždí do 10 kilometrů a 18,2 % uvedlo, že jsou obyvateli Terezína. (Graf 1.6)

Otázka číslo sedm se dotazovaných ptá: „*Domníváte se, že Vaše společnost má potenciál pro další růst?*“ Téměř 91 % respondentů uvedlo, že ano. Mezi tyto respondenty se řadí lidé pracující v oboru marketing, zábava a sport, zdravotnictví, administrativa... Lze říci, že ve všech odvětvích, kromě turismu, vývoje a pečovatelství vidí podnikatelé a zaměstnanci možnost rozvoje firmy ve které pracují. 4,5 % respondentů uvedlo že ne,

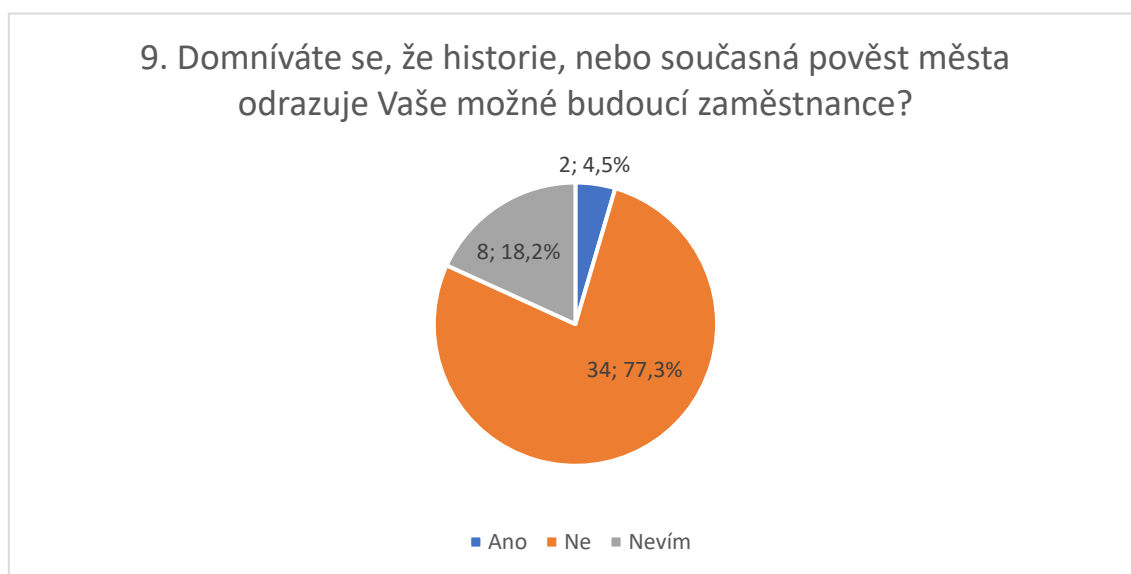
⁶⁶ Vlastní zpracování.

mezi ně patří již zmíněný obor turismu, vývoje a pečovatelsví. 4,5 % respondentů neví. (Graf 1.7)

Otázka číslo osm zní: „*Domníváte se, že Vaše společnost aktuálně trpí nedostatkem zaměstnanců?*“ Většina respondentů odpověděla, že ano (65,9 %). Lze odhadovat souvislost s omezením firem v počtu pracovníků na pracovišti, či nízkou nezaměstnaností České republiky, která však do budoucna bude s největší pravděpodobností stoupat. 22,7 % respondentů odpovědělo, že ne. Mezi ně se řadí lidé z oboru gastronomie či administrativy, ale je i zajímavé, že v oboru zdravotnictví a pečovatelsví, což může např. souviset s tím, že v těchto společnostech vypomáhají dobrovolníci. A poslední skupina respondentů neví (11,4 %). (Graf 1.8)

Otázka číslo devět se respondentů ptá: „*Domníváte se, že historie nebo současná pověst města odrazuje Vaše možné budoucí zaměstnance?*“. Naprostá většina respondentů odpověděla, že ne (77,3 %). Patrně proto, že lidé informace o Terezíně berou jako historické, které již neovlivňují jejich životy. 4,5 % respondentů odpovědělo, že ano. Patrně proto, že téměř každý, kdo přijede navštívit Terezín, cítí atmosféru let minulých v souvislosti s pracovním táborem. 18,2 % respondentů neví, zda pověst Terezína má vliv na budoucí zaměstnance. (Graf 1.9)

Graf 1.9⁶⁷

Otázka číslo deset (otevřená) se dotazuje: „*Domníváte se, že ve městě chybí některé služby, které by byly pro Vaši společnost prospěšné? Pokud ano, uveďte jaké*“. Nejčastěji dotazovaní odpověděli, že firma žádné externí dodavatele služeb nepotřebuje (21×), ale když už ano, nejčastěji to byly úklidové služby (16×), dále zahradnické práce (6×), opravy a údržby IT (5×), prádelna, žehlárna, mandl (5×), opravy oděvů, služby švadleny (3×), dále opravy elektrospotřebičů (1×) a instalátérské a topenářské služby (1×). Jeden z respondentů přidal možnosti „sport“ a „hotel a pohostinství – ubytování“ (vše po jedné

---

⁶⁷ Vlastní zpracování.

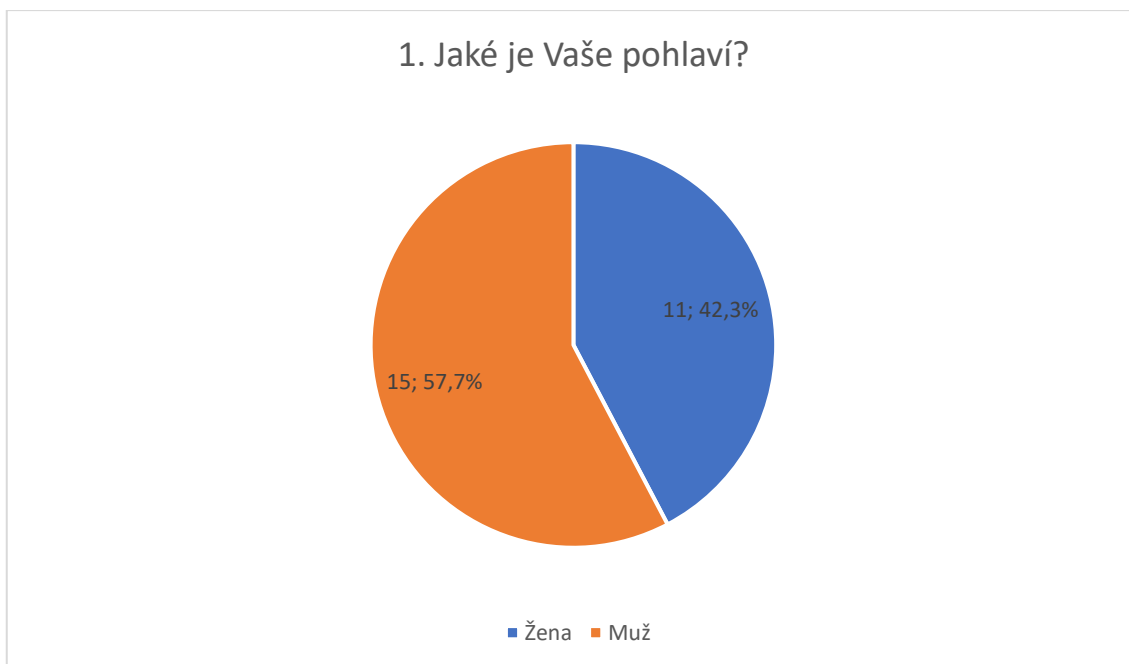
odpovědi, pouze od dotyčného respondenta). Zastoupeny nebyly služby elektrikářů, zedníků a kominíků. Jeden respondent zvolil možnost „nevím“. (Graf 1.10)

Otázka číslo jedenáct zní: „*Domníváte se, že pandemie onemocnění covid-19 se negativně projevila na prosperitě Vaší společnosti?*“. 86,4 % respondentů uvedlo, že ano. Mezi ně lze řadit všechny, kteří museli své podniky v oborech gastronomie, zábavním průmyslu, prodeji a obchodu, zavřít či omezit, například v podobě výdejních okének. Prosperitou se rozumí hospodářský prospěch, rozvoj či konjunktura čili rozvoj ekonomie a její kladné ukazatele – spotřeba, finance. 6,8 % respondentů odpovědělo, že se pandemie neprojevila negativně na prosperitě. Mezi tyto respondenty patří lidé pracující v administrativě a ekonomii. Zbývají respondenti neví (6,8 %). (Graf 1.11)

Otázka číslo dvanáct se respondentů dotazovala: „*Domníváte se, že pandemie covid-19 ohrožuje existenci Vaší společnosti?*“. O konci své společnosti jsou přesvědčena 2,3 % respondentů. Pandemie ohrožuje existenci společnosti zvolilo 65,9 % dotazovaných, další 2,3 % respondentů zvolilo možnost „*Ano, pandemie ohrožuje naši společnost (ale zatím ne existenčně)*“. Z opačné strany se pandemie téměř nedotkla společností 13,6 % respondentů, jejichž ziskovost se po nástupu nezměnila. Další skupina dotazovaných uvedla, že ačkoliv se na ziscích pandemie negativně podepsala, existenci jejich společnosti to zatím neohrožuje (6,8 %). Jeden respondent dokonce uvedl, že se zisk jeho společnosti zvýšil (2,3 %). Zbytek respondentů neví (6,8 %). (Graf 1.12)

3.3.3 Dotazník pro obyvatele Terezína

Dotazník se skládal celkem z 16 otázek, 12 uzavřených a 4 otevřených. Skupinu respondentů tvořilo 26 osob, 11 žen (42,4 %) a 15 mužů (57,7 %). (Otázka: č. 1 „*Jaké je Vaše pohlaví?*“)

Graf 2.1⁶⁸

Otázka číslo dva se dotazuje „*Jaký je Váš věk?*“. Majoritní skupinu zastávaly osoby ve věkovém rozmezí mezi 21 až 30 lety (46,2 %). Ve druhé nejpočetnější skupině (19,2 %) respondenti uvedli věk mezi 31 až 40 lety. Třetí skupina uvedla věk 41 až 50 let (11,5 %). Věk 0 až 15 let uvedli dva respondenti (7,7 %), stejně jako věkové rozmezí 16 až 20 let a 51 let a více. (Graf 2.2)

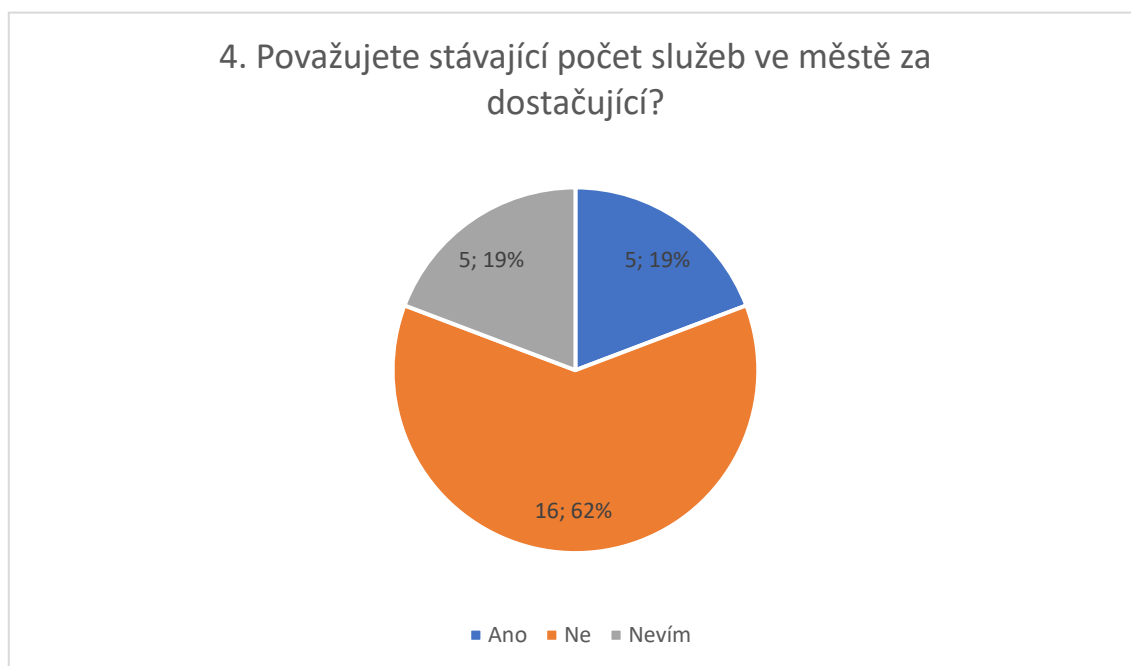
Otázka číslo tři (otevřená) se zajímá „*Jaké služby Vám ve městě nejvíce chybí?*“. V této otázce respondentům nejvíce chybí úklidové služby (11×). Autoservis je další postrádanou službou (10×). Opravy elektrospotřebičů chybí také deseti respondentům. Další postrádanou službou ve městě je údržba a servis IT (9×). Výuka cizích jazyků chybí převážně mladým obyvatelům města a byla zvolena 5×. Elektrikářské služby byly zvoleny také 5×. Následují služby optika (2×), zednické služby (1×) a služby pokrývače (1×). Naopak žádné služby ve městě nechybí 3 dotazovaným. (Graf 2.3)

---

⁶⁸ Vlastní zpracování.

Zajímavým postřehem je, že *úklidové služby* postrádá značná část respondentů v obou vypracování dotazníků. Zatímco o možnost „*Žehlirna, mandl, prádelna*“, která byla v dotazníku pro zaměstnance, majitele společností a OSVČ hojně označována, neprojevil ve vypracování pro obyvatele města zájem žádný z respondentů.

Otázka číslo čtyři se ptá: „*Považujete stávající počet služeb ve městě za dostačující?*“. 61,5 % respondentů uvedlo, že ne. Naopak 19,2 % respondentů odpovědělo, že ano. Zbylí dotazovaní uvedli, že neví (19,2 %).

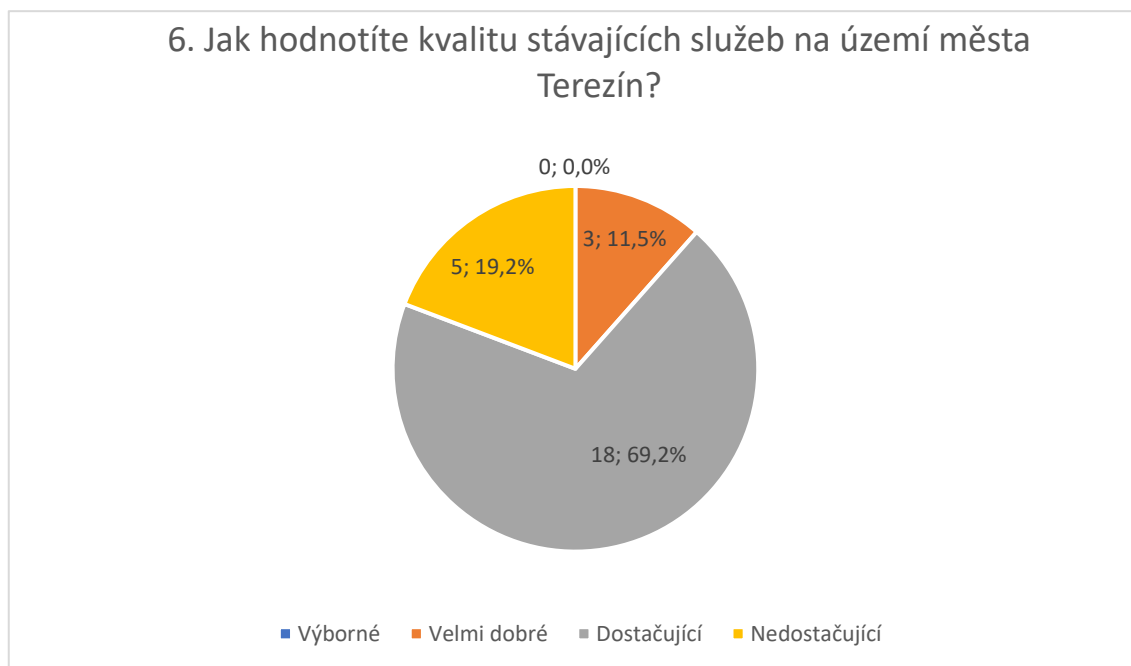
Graf 2.4⁶⁹

Otázka číslo pět se zajímá „*Jakou vzdálenost jste ochotni za službami dojíždět?*“. 46,2 % respondentů uvedlo, že jsou za službami ochotni dojíždět do vzdálenosti deseti kilometrů. Možnost „do pěti kilometrů“ uvedlo stejné množství respondentů jako „nad deset kilometrů“ (26,9 %). Z dotazníku vyplývá, že mladší respondenti jsou ochotní za službami dojíždět delší vzdálenost. (Graf 2.5)

---

⁶⁹ Vlastní zpracování.

Otázka číslo šest se ptá: „*Jak hodnotíte kvalitu stávajících služeb na území města Terezín?*“. Většina respondentů zvolila možnost „dostačující“ (69,2 %). Možnost „nedostačující“ byla zvolena v 19,2 % odpovědí. Za velmi dobré označilo stávající služby ve městě 11,5 % dotazovaných. Naopak možnost „výborné“ neoznačil ani jeden respondent.

Graf 2.6⁷⁰

Z těchto odpovědí můžeme usuzovat, že většina obyvatel je s kvalitou služeb spokojena, ale zároveň ji nepovažují za výbornou. Pokud vezmeme v úvahu odpovědi ze čtvrté otázky, kde více než polovina dotazovaných vypověděla, že hodnotí stávající počet služeb ve městě za nedostatečný, může být tento problém způsobený především nízkou konkurencí.

Otázka číslo sedm (otevřená) se respondentů dotazuje „*Které ze služeb sociálního charakteru byste nejvíce využili?*“. Nejčastěji zvolenou možností byl letní příměstský tábor pro děti (14×). Možnost „klub dětí/dům dětí a mládeže“ byla zastoupena 7×. Klub

---

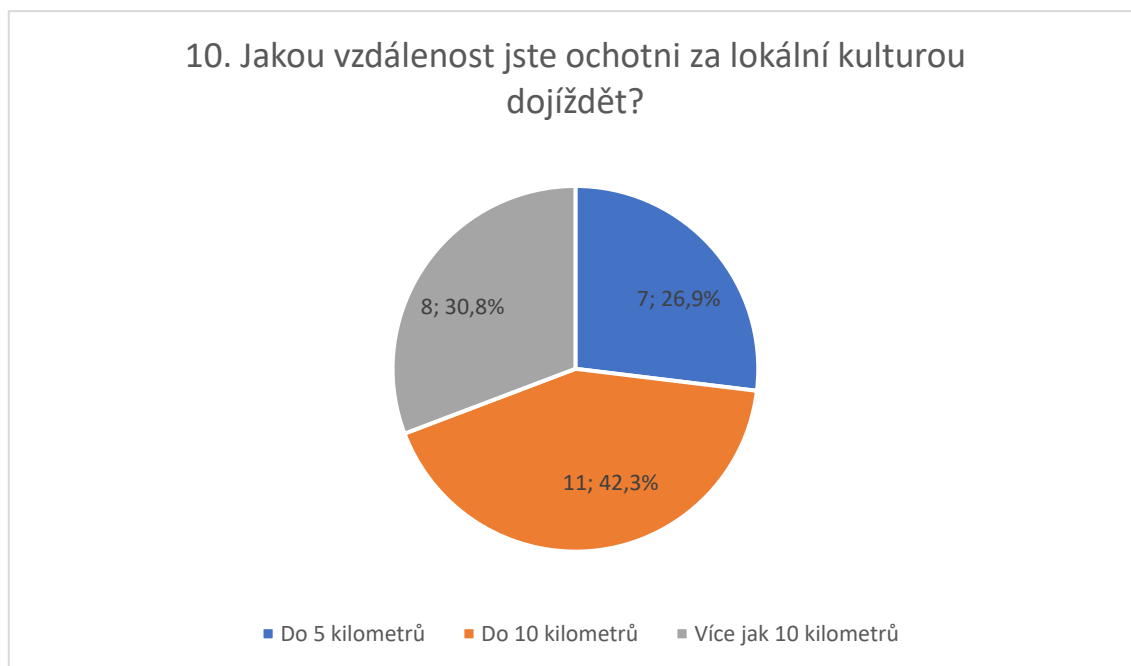
⁷⁰ Vlastní zpracování.

společenských her zastává čtyři odpovědi. Následuje klub pro seniory (4×). Z poměrně velké části byla také zastoupena možnost „žádné“ (9×). (Graf 2.7)

Otázka číslo osm (otevřená) se zajímá „*Které služby v oblasti kultury Vám ve městě nejvíce chybí?*“. Dle odpovědí chybí respondentům ve městě nejvíce kino (20×) a letní venkovní společenské akce (18×). Koncerty by ocenili respondenti napříč věkovými kategoriemi (15×), zatímco divadlo chybí převážně starším generacím respondentů (11×). Diskotéku postrádá především mladší generace (5×). Možnost „žádné“ ne zvolil ani jeden respondent. (Graf 2.8)

Otázka číslo devět se ptá: „*Považujete stávající množství kulturních aktivit ve městě za dostačující?*“. Naprostá většina respondentů vypověděla, že ne (76,9 %). Možnost „ano“ zvolilo pouze 7,7 % dotazovaných. 15,4 % respondentů neví. (Graf 2.9)

Otázka číslo deset se dotazuje: „*Jakou vzdálenost jste ochotni za lokální kulturou dojíždět?*“. Nejvíce respondentů vypovědělo, že jsou ochotni dojíždět vzdálenost do deseti kilometrů (42,3 %). 30,8 % dotazovaných vypovědělo, že jim nedělá problém dojíždět vzdálenosti delší než deset kilometrů (30,8 %). A 26,9 % respondentů je ochotných dojíždět pouhých pět kilometrů od Terezína.

Graf 2.10⁷¹

Stejně jako v páté otázce platí, že ochota dojíždět delší cesty za zábavou je vlastní především mladším generacím respondentů a s vyšším věkem se ochota cestovat delší vzdálenosti snižuje.

Otázka číslo jedenáct se zajímá: „*Považujete stávající množství nabízených pracovních míst na území Terezína za dostatečné?*“. Necelá polovina respondentů vypověděla, že ne (46,2 %), za nimi následuje možnost „nevím“ (42,3 %). Stávající množství nabízených pracovních míst považuje za dostatečné 11,5 % respondentů. (Graf 2.11)

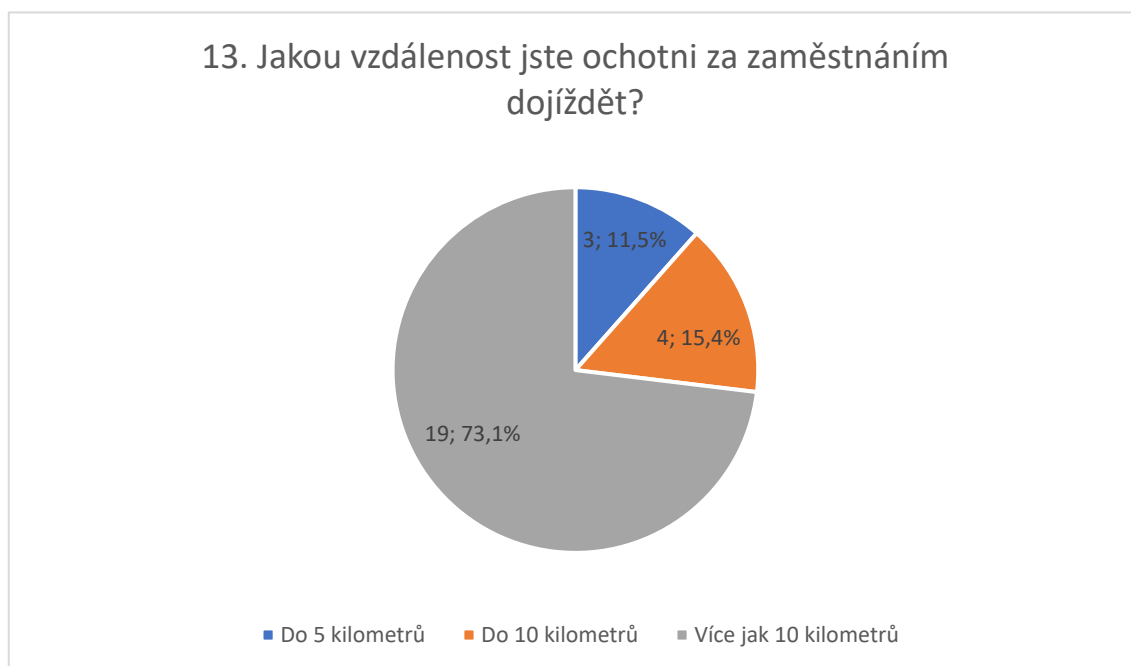
---

⁷¹ Vlastní zpracování.

Otázka číslo dvanáct (otevřená) se respondentů ptá: „*Jaký typ zaměstnavatele je pro Vás atraktivní?*“. Nejčastěji volenou odpovědí byla možnost „malý rodinný podnik“ (13×), za kterým následovala středně velká společnost (12×) a velká domácí společnost (9×). U respondentů byla oblíbená také možnost „nadnárodní koncern“, která byla zvolena 8×. Nejméně oblíbená byla možnost „státní sféra“, která byla volena pouze 5×, převážně staršími respondenty. (Graf 2.12)

Otázka číslo třináct se respondentů ptá: „*Jakou vzdálenost jste ochotni za zaměstnáním dojíždět?*“. 73,1 % dotazovaných uvedlo, že jim nedělá problémy dopravovat se do vzdáleností delších než 10 kilometrů. Do deseti kilometrů je ochotno dojíždět 15,4 % dotazovaných. 11,5 % respondentů uvedlo, že jsou ochotni dopravovat se do vzdálenosti 5 kilometrů. (Graf 2.13)

Graf 2.13⁷²

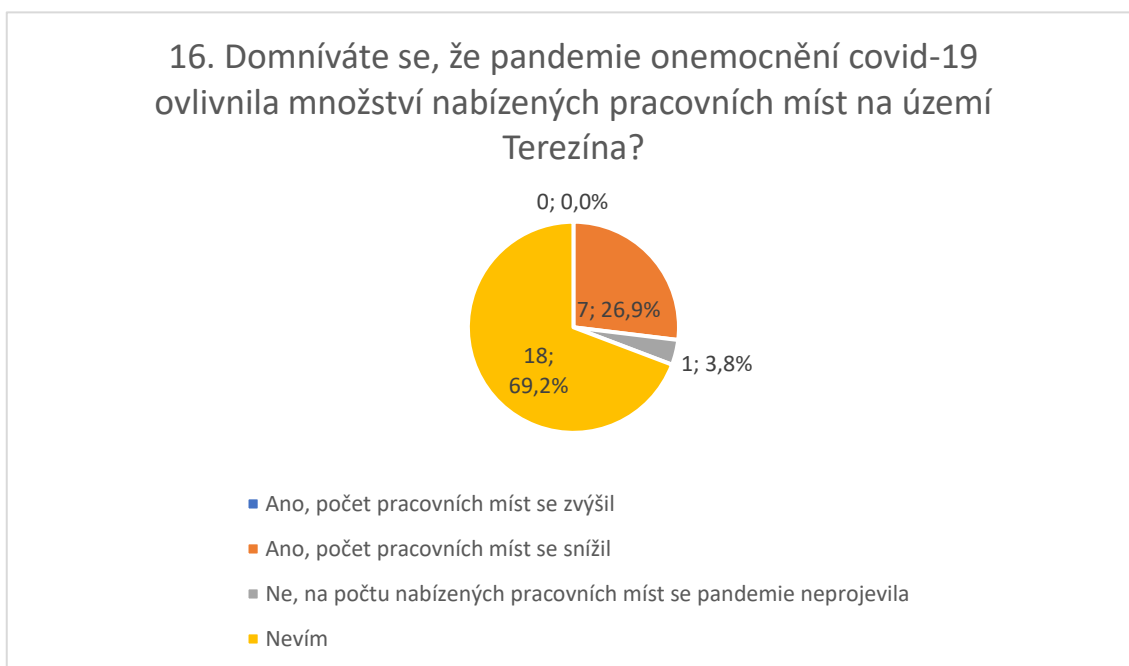
⁷² Vlastní zpracování.

V tomto případě nebyla nalezena souvislost mezi věkem respondenta a vzdáleností, kterou je ochoten dojíždět. Dle odpovědí můžeme usuzovat, že ochota dopravovat se za zaměstnáním je individuální, dle každého jedince.

Otázka číslo čtrnáct zní: „*Považujete za vhodné, aby na území města vznikaly nové společnosti, nebo expandovaly stávající?*“. Většina dotazovaných uvedla, že ano (88,5 %). Možnost „ne“ zvolilo 11,5 % respondentů. Možnost „nevím“ nezvolil žádný z dotazovaných. (Graf 2.14)

Otázka číslo patnáct zní: „*Uvítal/a byste, kdyby byl ve městě vystavěn větší obchod s potravinami? (např. Billa, Lidl, Tesco apod.)*“. Stejně jako v předchozí otázce, zvolila většina respondentů možnost „ano“ (88,5 %). Odpověď „ne“ zvolilo pouze 7,7 % dotazovaných a odpověď „nevím“ 3,8 % respondentů. (Graf 2.15)

Otázka číslo šestnáct se respondentů dotazuje: „*Domníváte se, že pandemie onemocnění covid-19 ovlivnila množství nabízených pracovních míst na území Terezína?*“. Dominantně byla zvolena možnost „nevím“ (69,2 %). Následující možností, co se počtu odpovědí týče, byla možnost „ano, počet pracovních míst se snížil“ (26,9 %) a následuje možnost „ne, na počtu nabízených pracovních míst se pandemie neprojevila“ (3,8 %). Možnost „ano, počet pracovních míst se zvýšil“ ne zvolil žádný respondent. (Graf 16)

Graf 2.16⁷³

---

⁷³ Vlastní zpracování.

4 Diskuse

Terezín je vzhledem ke své rozloze město s velmi bohatou historií. V časech svého založení představovala pevnost vrchol stavitelství a na její sofistikovaná řešení mohli být hrdí nejen stavitelé, ale i armáda a celý národ. Tvrzení, že představovala významný odstrašující prvek před vniknutím cizích vojsk směrem od Saska nám stvrzuje, že do boje nikdy začleněna nebyla a pruská armáda se jí raději vyhnula. Rozmachu města ani nezabránilo zrušení statutu pevnosti roku 1888. Ačkoliv vojenská posádka zde nadále zůstala, došlo k rozvoji mnohých kulturních aktivit, ale i obchodu. Vývoj se během první světové války sice zpomalil, o to rychleji se však zvládl rehabilitovat v meziválečném období a nezastavila ho ani mohutná finanční krize. Časy druhé světové války zanechaly na Terezínu těžké a bolestivé šrámy, které jsou s městem v mnohých očích spojeny dodnes. Po válce již Terezín takový rozmach nezaznamenal, ale k postupnému rozvoji docházelo. Vše se změnilo před přelomem nového tisíciletí, kdy z města, poprvé od jeho založení, nastalo odešla armáda. Znamenalo to odchod největšího zaměstnavatele, ale i odběratele služeb. Zapříčinilo to mnoho existenčních problémů pro vedení města a podstatnou část obyvatel, pro které armáda znamenala výdělek. Spolu s armádou odešly i dvě třetiny obyvatel. Od té doby se až na několik výjimek rozmach města prakticky zastavil.

Dotazníkové šetření se snažilo zjistit, jaké ze služeb ve městě chybí nejen obyvatelům, ale i zaměstnancům místních společností, majitelům firem, ale i OSVČ. Jejich rozvojem by se mohlo napomoci k zatraktivnění města nejen pro nové obyvatele, ale i pro obchodní společnosti. Vznikem nových podnikatelských aktivit by tak mohla vzniknout další pracovní místa, čímž by se rozvoj města teoreticky dokázal opět nastartovat.

Autorovi práce se během dotazníkového šetření potvrdilo, že se ve městě nachází nedostatek služeb. Právě služby bývají pro mnohé občany i podnikatelské subjekty stěžejní při výběru nového místa pro bydlení či svou budoucí působnost.

Hypotéza 1 tvrdí, že stávající množství služeb ve městě je pro občany nedostatečné a jejich vybudováním by došlo ke zvýšení počtu pracovních míst. Převážně z důvodu, že služby musí nějaká osoba vykonávat.

Toto tvrzení se ukázalo jako pravdivé. Z výpovědí respondentů můžeme vyvodit, že počet služeb ve městě je opravdu nedostatečný. Nejvíce jim chybí úklidové služby. Této činnosti se mohou ujmout jak jednotlivci, tak i společnosti věnující se tomuto oboru. Vzhledem k tomu, že se jednalo o nejvíce volenou odpověď, můžeme usuzovat, že zájem o tuto službu by teoreticky mohl být velký. Další ze služeb, které obyvatelům hojně chybí, jsou služby autoservisu, opravy elektrospotřebičů a opravy a údržba IT. Vzhledem k nutnosti nějakého zázemí pro všechny výše uvedené služby by jejich vzniku mohlo napomoci i samotné město, například slevou na nájemné aj. V ideálním případě by poskytovatelé služeb mohli napomoci nejen občanům, ale také sami sobě. Například opravy elektrospotřebičů se mohou starat o údržbu uklízacích strojů, autoservis zase o údržbu vozového parku atd.

Hypotéza 2 tvrdí, že stávajícím společnostem ve městě chybí dostatečná nabídka služeb, ale pandemie koronaviru ohrožuje jejich existenci, proto není na místě je aktuálně zřizovat.

U podnikatelských společností se první část hypotézy, pojednávající o nedostatku služeb, podařilo potvrdit pouze částečně. Ačkoliv 47,7 % dotazovaných vypovědělo, že žádné externí dodavatele služeb nevyžaduje a vystačí si interně, zbytek vypověděl opak. Nejčastěji postrádanou službou se opět staly úklidové práce. Naopak co občané nepostrádali prakticky vůbec, byly zahradnické práce. U společností se jednalo o druhou nejčastěji postrádanou službu. Dalšími postrádanými službami se staly prádelna, žehlárna, mandl a opravy a údržba IT.

Druhou část hypotézy, která pojednává o pandemii koronaviru, se autorovi práce podařilo potvrdit. 65,9 % respondentů vypovědělo, že současný stav ohrožuje existenci jejich společnosti. Dalších 2,3 % respondentů uvedlo, že epidemie je sice ohrožuje, ale samotná existence zatím ohrožena není. Stejný počet respondentů uvedl, že je přesvědčen o konci společnosti. Protože nedokážeme s určitostí říci, jak dlouho bude ještě epidemie trvat a zdali se plošná omezení nevrátí, nejeví se rozšiřování nových služeb jako vhodné. Pokud dané společnosti svou činnost ukončí, nemusí být Terezín pro nové poskytovatele služeb perspektivním místem.

Terezín je město s poměrně malým počtem stálých obyvatel. Na začátku roku 2020 se jejich počet pohyboval na úrovni 2899.⁷⁴ Velké množství postrádaných služeb dokážou suplovat nedaleká okolní města, jako jsou Bohušovice nad Ohří, Litoměřice a Lovosice. Pokud některé společnosti budou nuceny svou činnost ukončit, nemusí být počet odběratelů, převážně z řad občanů, pro nové poskytovatele služeb rentabilní. Můžeme sice napomoci vzniku malých živností, ale nová pracovní místa vzniknou především pro jednotlivce, nikoliv pro větší množství lidí.

---

⁷⁴ ČSÚ. *Počet obyvatel v obcích – k 1.1.2020* [online]. 30.04.2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112019>.

Závěr

Primárním úkolem města byla obrana před nájezdy cizích vojsk v dobách před první světovou válkou. Dnes je Terezín spojen s představou, že je městem koncentračního tábora, což ovšem není tak zcela správné tvrzení. Je to město spojené s věznicí gestapa, ale především židovského ghetta. Mnoho lidí však nevnímá část historie před druhou světovou válkou a opomíjí jeho mimořádnou architekturu a technickou vybavenost z dob vzniku. Jednou z příčin může být i jeho prezentace ze strany cestovních kanceláří a médií, kde se upřednostňuje období nacistické okupace.

Terezín se nachází v Ústeckém kraji, mezi městy Bohušovice nad Ohří, Lovosice a Litoměřice. Vyšší turistické atraktivitě nahrává i fakt, že se město nachází nedaleko dálnice spojující Prahu s Německem. Pohodlně se dá do Terezína dopravit i veřejnou dopravou. Další možností jsou autobusy vypravené cestovními kancelářemi za účelem návštěvy pevnosti.

Jedná se o město s poměrně malou rozlohou a nízkým počtem obyvatel. Přesto sem za příznivých okolností dorazí ročně statisíce turistů, kteří mnohým podnikatelským subjektům dokážou zajistit dostatečný odběr zboží nebo služeb.

V minulosti se objevily úvahy o založení vysokoškolského města. Studenti by městu pomohli přinést rozvoj nejen kulturního života, což by mohlo vést k rozšíření stravovacích zařízení, obchodů, ale i pestrých forem zábavy a sportu. Velká část studentů má potřebu si přivydělávat na částečný úvazek, to by mohlo zároveň pomoci již zavedeným podnikatelským subjektům v naplnění pracovních kapacit. Ambice mladých lidí by mohly městu napomoci s plány a nápady pro podnikání, čímž by zároveň přinesly do města nové pracovní příležitosti. Z úvah o vytvoření studentského města nakonec bohužel sešlo. Městu tak v současné době nezbývá jiná možnost než těžit z turistického ruchu. Nejnavštěvovanější kulturní památkou je Malá pevnost, která je však pod správou státu, tudíž město neprofituje na zisku ze vstupného.

Teoretická část této práce se věnuje zejména historickému kontextu Terezína. Mapuje události a rozvoj města v průběhu devatenáctého století až do současných dní. Ačkoliv se

vztahy s vojskem během století měnily, vždy zaručovala armáda dostatečné pracovní příležitosti pro civilní obyvatelstvo. Vše se změnilo před přelomem milénia, kdy armáda město opustila. Od té doby se rozvoj města prakticky zastavil.

Praktická část shrnuje dnešní situaci města a provádí samostatný výzkum u obyvatel a uvnitř místních společností. Dotazuje se, které ze služeb obyvatelům i zaměstnancům a majitelům společností i OSVČ nejvíce chybí.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zdali se ve městě nachází dostatečné množství služeb a po kterých službách je nejvyšší poptávka. Cíle práce byly naplněny. Respondenti ze strany jak obyvatel, tak částečně i ze stran společností vypověděli, že některé služby ve městě postrádají. Zároveň téměř shodně uvedli, o které ze služeb se jedná. Jejich vzniku a rozvoji ale nenapomáhá aktuální situace.

V závěru roku 2019 se v médiích objevili prvotní informace, jež se týkaly onemocnění covid-19. Počátkem roku 2020 se tento virus změnil v pandemii a ovlivnil celý svět. Jeho rozšíření zavinilo, mimo jiné, mnohé ekonomické škody napříč odvětvími. Podnikatelský svět zaznamenal významný pokles tržeb. Ačkoliv mají mnohé společnosti možnost uplatnit kompenzace nabízené státem, jejich nabízená výše mnohdy nepostačí ani na zaplacení základních provozních výdajů. Proto se během aktuální situace nejeví za vhodné vytváření nových služeb a s tím spojený vznik nových pracovních míst.

Samotná pandemie ztížila i tvorbu bakalářské práce. Vládní opatření znemožnilo terénní bádání, rozhovory s obyvateli a vedením města, i návštěvu mnoha archivů, knihoven a muzeí. Autor práce byl tedy odkázán výlučně na internetové zdroje a literaturu jež sám vlastnil, případně ve vlastnictví osob z jeho okolí. Znamenalo to i navýšení časové náročnosti. Ztížené touto situací bylo i hledání respondentů pro dotazník.

Přínosem této práce je vize možností pro nové podnikatelské subjekty, v realizaci nových služeb na území města Terezín, po konci pandemie. Otevřela se zde příležitost pro další bádání v oblasti rozvoje města Terezín, které nebylo možné v rámci této práce zpracovat. Jednou z možností je problematika masového turismu, který je s městem spojen, a zhodnocení škod, jež v tomto odvětví způsobila koronavirová pandemie.

Literatura

Tištěná literatura

ADLER, G. H. *Terezín 1941–1945: tvář nuceného společenství*. Dějiny. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 80-7364-024-4.

BRENNER-WONSCHICK, H. *Děvčata z pokoje 28: přátelství, naděje a přežití v Terezíně*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-03-9.

DOBSON, J. M. *Nemoci: příběhy nejnebezpečnějších zabijáků historie*. Praha: Slovart, 2009. ISBN 978-80-7391-292-5.

EMMERT, F. *Holocaust*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2006. 64 s. ISBN 80-251-1204-7.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4, str. 48.

HES, M. *A brány se otevřely: osvobození 1945: Dachau – Osvětim – Terezín*. Praha: Epoque, 2015. Magnetka (Pražská vydavatelská společnost: Epoque). ISBN 978-80-7425-257-0.

HONL, I. *Pevnost Terezín*. Praha: Kruh pro studium čs. dějin vojenských při Vědeckém Ústavu vojenském, 1933. ISBN neuvedeno.

HYNDRÁKOVÁ, A., H. KREJČOVÁ a J. SVOBODOVÁ. *Prominenti v ghettu Terezín: (1942–1945)*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1996. ISBN 80-85270-51-x.

CHLÁDKOVÁ, L. *Terezínské ghetto*. Praha: V ráji, 2005. ISBN 80-86758-18-4.

KUNA, M. *Hudba vzdoru a naděje: Terezín 1941–1945: o činnosti a tvorbě hudebníků v koncentračním táboře Terezín*. Praha: Editio Bärenreiter, 2000. ISBN 80-86385-02-7.

KUPKA, V. *Pevnosti a opevnění v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 2. vyd. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-096-9.

LAGUS, K. a J. POLÁK. *Město za mřížemi*. Praha: Naše vojsko, 1964. Dokumenty (Naše vojsko). ISBN neuvedeno.

LUKEŠ, A. *Svatý týden v Terezíně*. Praha: Naše vojsko, 2008. ISBN 978-80-206-0916-8.

MUNK, J. *60 let Památníku Terezín: 60 years of the Terezín Memorial*. Terezín: Pro Památník Terezín vydalo nakl. Oswald, 2007. ISBN 978-80-87242-00-1.

PALATKOVÁ, M. a J. ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.

PICK, J., J. PACOVSKÝ J. a R. POLLÁK. *Terezín očima hygienika: zpráva z terezínského koncentračního tábora o boji proti hmyzu a skvrnitému tyfu*. Praha: Lékařské knihkupectví a nakladatelství, 1948. ISBN neuvedeno.

RIEGER, M. G. *Vztah Červeného kříže k Terezínu v závěrečné fázi války*. Terezínské studie a dokumenty, Institut Terezínských studií. 1996. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0582-X.

ROMAŇÁK, A. *Pevnost Terezín*. 2. nezm. vyd. Dvůr Králové nad Labem: FORTprint, 1996. Pevnosti. ISBN 80-901580-3-X. str. 85

RYGLOVÁ, K., M. BURIAN a I. VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

SHARPLEY, R. a P. STONE, P. *Tourist Experience: Contemporary perspectives*. New York: Routledge, 2010. ISBN 978-0-415-57278-1.

TROLLER, N. *Theresienstadt: Hitler's Gift to the Jews* (1st ed.). North Carolina: The University of North Carolina Press, 1991. ISBN 0807819654.

VOTOČEK, O. *Terezín*. Praha: Odeon, 1980. ISBN 01-517-80.

Periodika

BLODIG, V. Město poznamenané tragédií, Poválečný Terezín 1945–1946. *Terezínské listy: sborník Památníku Terezín*. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1996. ISSN 0232-0452.

KRYL, M. Příspěvek k starším dějinám Terezína. Terezín v době buržoazní ČSR, po mnichovské zradě a v době nacistické okupace. *Terezínské listy: sborník Památníku Terezín*. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1980. ISSN 0232-04526–7.

Webové odkazy

ČESKÁ TELEVIZE. *ČT24: První transport do Terezína – brigáda, z níž nebylo návratu* [online]. 24. 11. 2011 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1207991-prvni-transport-do-terezina-brigada-z-niz-nebylo-navratu>.

ČESKÁ TELEVIZE. *ČT24: Terezín loni navštěvovali převážně studenti. Míří tam i cizinci, hlavně Němci a Američané* [online]. 26. 1. 2019 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2717045-terezin-loni-navstevovali-prevazne-studenti-miri-tam-i-cizinci-hlavne-nemci-a>.

ČSÚ. *Počet obyvatel v obcích – k 1.1.2020* [online]. 30.04.2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112019>.

Domov se zvláštním režimem Terezín: Historie a současnost [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.domovterezin.cz/o-nas/o-domove>.

DYNTEC. *Historie* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.dyntec.cz/onas/historie>.

Holocaust.cz: Aufbaukommando (1941). První transport do terezínského ghetta, 24. listopadu 1941 [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/dejiny/ghetto-terezin/vznik-ghetta/aufbaukommando-1941/>.

HROCHOVÁ, A. *Litoměřický deník.cz: POVODNĚ 2002: 17. srpen - „Po náměstí pluly lodičky“* [online]. 17.8.2012 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://litomericky.denik.cz/zpravy_region/povodne-2002-17-srpen-po-namesti-pluly-lodicky-20120817.html.

Město Terezín: Historie města Terezín [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <http://mestoterezin.cz/historie-mesta-terezin/d-136455>.

Město Terezín: Rozpočet [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <http://mestoterezin.cz/rozpocet/ds-4244/p1=7014&archiv=1#docColumn>.

Město Terezín: Strategický plán rozvoje [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: http://www.mestoterezin.cz/assets/File.ashx?id_org=16647&id_dokumenty=144037.

Místopisy.cz: Terezín [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/5478/terezin/historie/>.

Památník Terezín: Koncentrační tábor pro Židy, tzv. ghetto Terezín [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.pamatnik-terezin.cz/koncentracni-tabor-pro-zidy-tzv-ghetto-terezin>.

Památník Terezín: Vznik památníku Terezín [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.pamatnik-terezin.cz/vznik-pamatniku-terezin>.

Paměť národa. Pavel Oliva * 1923 † 2021: Pavel Oliva v Osvětimi-Birkenau [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/oliva-pavel-1923>.

Paměť národa. Stalo se: Osvobození Terezína [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/stalo-se/osvobozeni-terezina>.

PENÍZE.CZ. *ZELÉNINA TEREZÍN "v likvidaci"* [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://rejstrik.penize.cz/00021075-zelenina-terezin-v-likvidaci>.

PEŠOUT, R. *Litoměřický deník.cz: Ruina vojenské nemocnice už nemá strašit. Hledá se kupec* [online]. 12.5.2011 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://litomericky.denik.cz/zpravy_region/20110512nemocnice_terezin.html.

PFEIFFEROVÁ, V. *iRozhlas.cz: Povodně před 10 lety poničily Památník Terezín. Škody byly přes 60 milionů* [online]. 13.8.2013 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/regiony/povodne-pred-10-lety-ponicily-pamatnik-terezin-skody-byly-pres-60-milionu_201208130412_akottova.

Rodinné stříbro Ústeckého kraje: Terezínská trýzna [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1743836.

ŠUJAN, K. *Deník.cz: Malý rozpočet, obří budov. Terezín hledá finanční pomoc u kraje* [online]. 14.8.2019 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/maly-rozpocet-obri-budovy-terezin-hleda-financi-pomoc-u-kraje-20190814.html>.

VYMETÁLKOVÁ, G. *Oáza v Hálkových sadech: Projekt Terezín* [online]. Atelier Trevisan. Fakulta architektury ČVUT V PRAZE [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.fa.cvut.cz/galerie/ateliero-ve-prace/2020/vymetalkova-oaza-v-halkovych-sadech-2021-01-11-07-36-25/attachment_1cf332fed96dd1a127794d91c37c0ee7_portfolio_final.pdf.

Vzdělávací a informační bulletin Památníku Terezín: Malá pevnost v době první světové války [online]. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://newsletter.pamatnik-terezin.cz/mala-pevnost-v-dobe-prvni-svetove-valky/>.

Seznam příloh

Příloha A: Grafy k dotazníku pro osoby vykonávající výdělečnou činnost na území Terezína

Příloha B: Grafy k dotazníku pro obyvatele Terezína

Příloha C: Strukturovaný dotazník pro zaměstnance a majitele společností a OSVČ

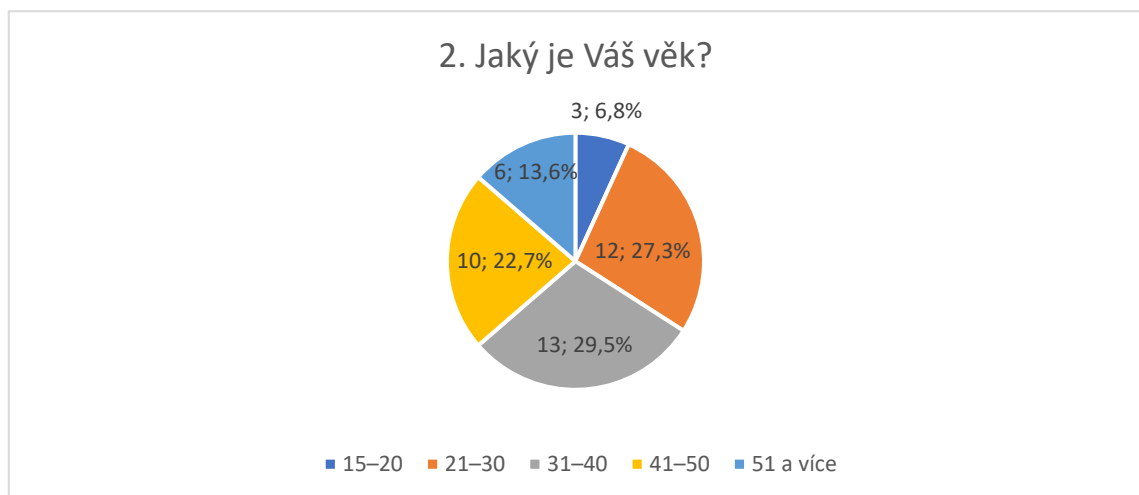
Příloha D: Dotazník pro obyvatele města

Přílohy

Příloha A: Grafy k dotazníku pro osoby vykonávající výdělečnou činnost na území Terezína

Graf 1.1⁷⁵

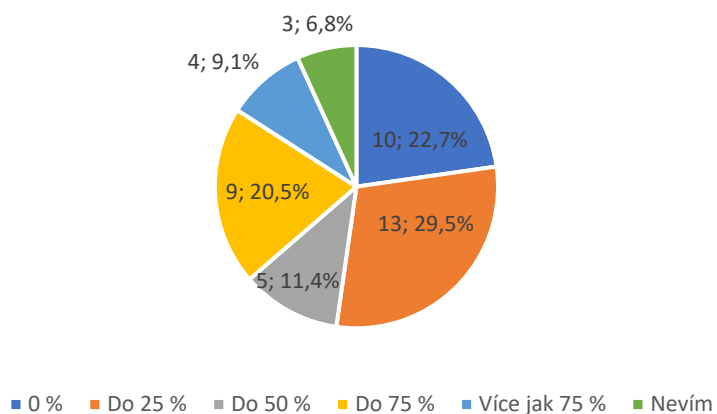
Graf 1.2⁷⁶

---

⁷⁵ Vlastní zpracování.

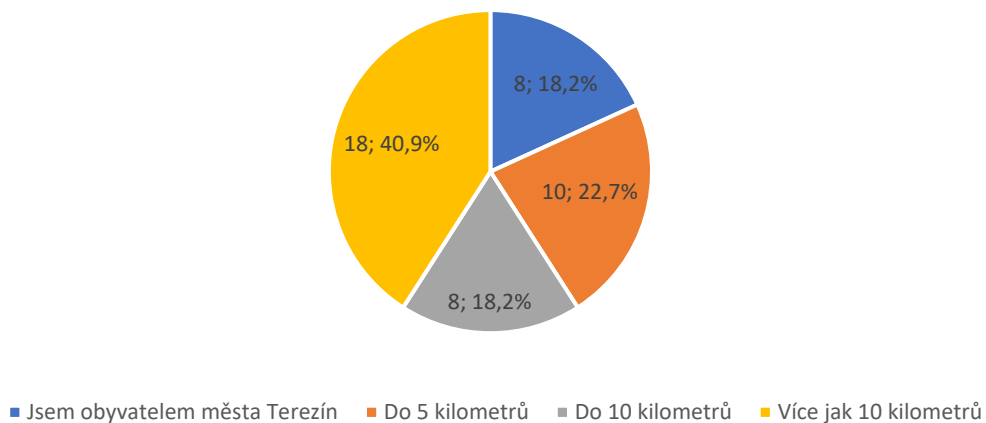
⁷⁶ Vlastní zpracování.

4. Odhadem, kolik procent zaměstnanců z Vaší společnosti bydlí na území Terezína?

Graf 1.4⁷⁷

6. Jakou vzdálenost za zaměstnáním dojíždíte?

Graf 1.6⁷⁸

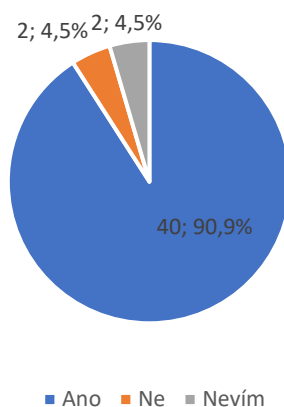
---

⁷⁷ Vlastní zpracování.

⁷⁸ Vlastní zpracování.

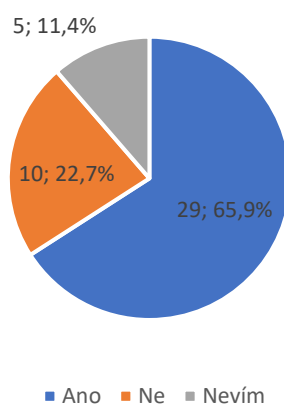

7. Domníváte se, že Vaše společnost má potenciál pro další růst?

Graf 1.7⁷⁹

8. Domníváte se, že Vaše společnost aktuálně trpí nedostatkem zaměstnanců?

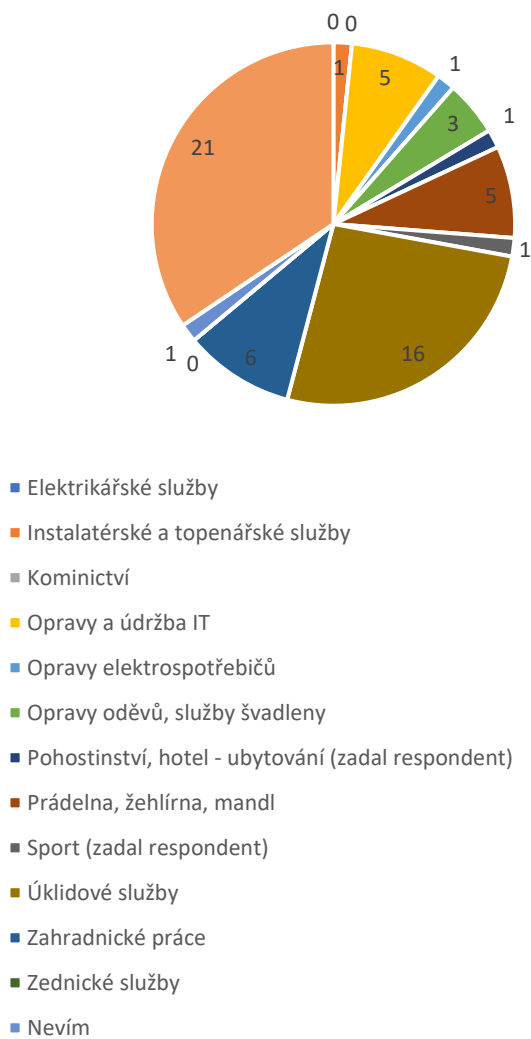
Graf 1.8⁸⁰

---

⁷⁹ Vlastní zpracování.

⁸⁰ Vlastní zpracování.

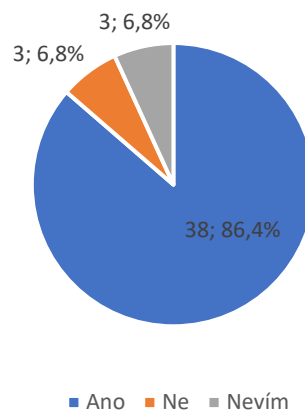
10. Domníváte se, že ve městě chybí některé služby, které by byly pro Vaši společnost prospěšné? Pokud ano, uveďte jaké

Graf 1.10⁸¹

⁸¹ Vlastní zpracování.

11. Domníváte se, že pandemie onemocnění covid-19 se negativně projevila na prosperitě Vaší společnosti?

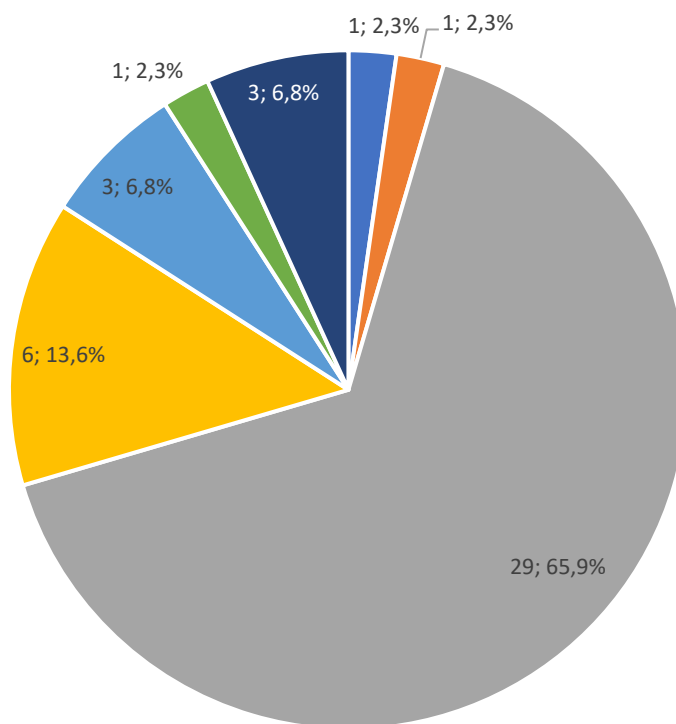

Graf 1.11⁸²

---

⁸² Vlastní zpracování.

12. Domníváte se, že pandemie covid-19 ohrožuje existenci Vaší společnosti?

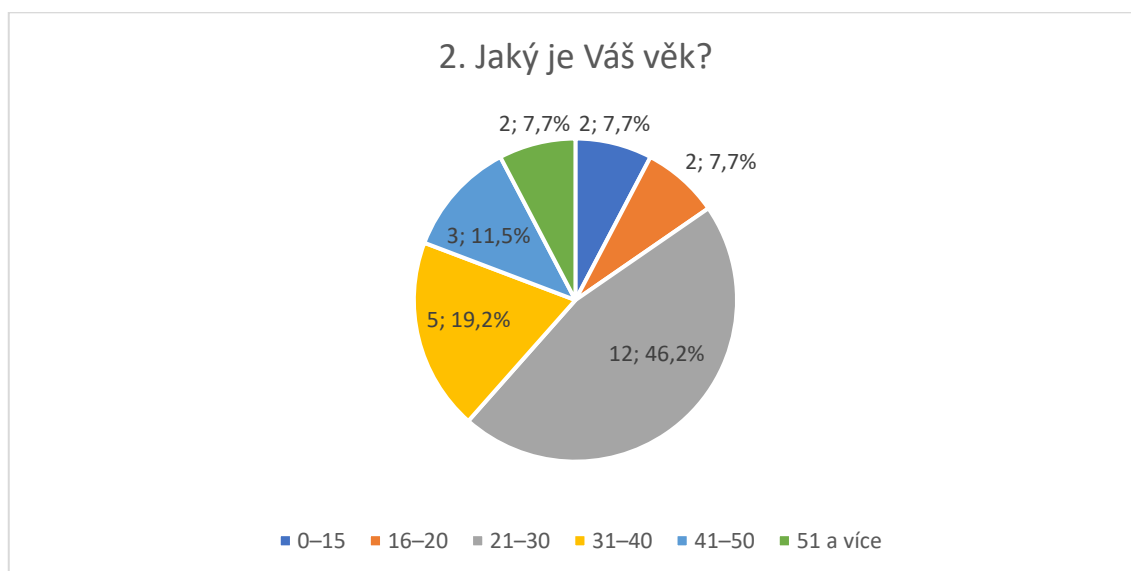

- Ano, jsem přesvědčen/a o konci společnosti
- Ano, pandemie ohrožuje naši společnost (ale zatím ne existenčně)
- Ano, pandemie ohrožuje existenci naší společnosti
- Ne, pandemie nás nijak výrazně nezasáhla (na ziscích se neprojevila)
- Ne, pandemie naší existenci zatím neohrožuje (ale na ziscích se projevila negativně)
- Ne, zisky naší společnosti se během pandemie zvýšily
- Nevím

Graf 1.12⁸³

⁸³ Vlastní zpracování.

Příloha B: Grafy k dotazníku pro obyvatele Terezína

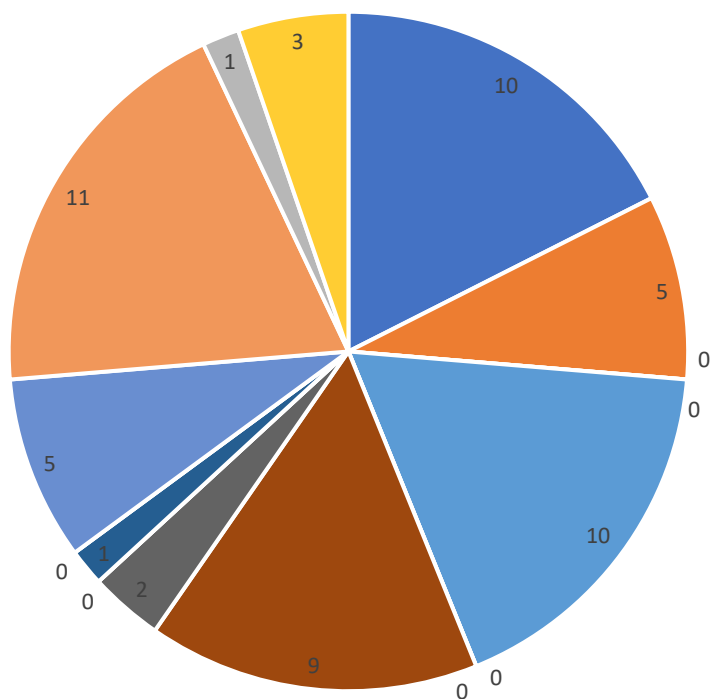

Graf 2.2⁸⁴

---

⁸⁴ Vlastní zpracování.

3. Uvedte služby, které Vám ve městě nejvíce chybí

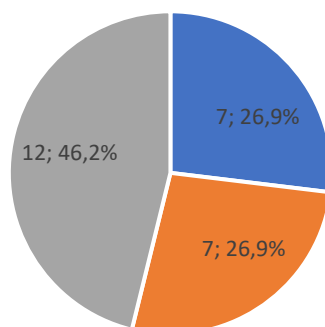

- Autoservis
- Elektrikářské služby
- Instalatérské a topenářské služby
- Kominictví
- Opravy elektrospotřebičů
- Opravy oděvů, služby švadleny
- Opravy obuvi
- Opravy a údržba IT
- Optika
- Prádelna, žehlárna, mandl
- Pokrývač
- Služby zahradníka
- Výuka cizích jazyků
- Úklidové služby
- Zednické služby
- Ne, žádné služby mi ve městě nechybí

Graf 2.3⁸⁵

⁸⁵ Vlastní zpracování.

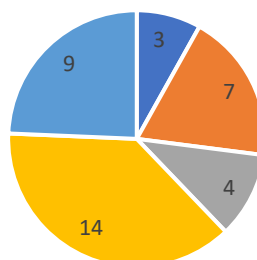
5. Jakou vzdálenost jste ochotni za službami dojíždět?

■ Do 5 kilometrů ■ Do 10 kilometrů ■ Více jak 10 kilometrů

Graf 2.5⁸⁶

7. Které ze služeb sociálního charakteru byste nejvíce využili?

■ Klub pro seniory
■ Klub dětí/Dům dětí a mládeže
■ Klub společenských her (kulečnick, šachy, poker, apod.)
■ Letní příměstský tábor pro děti
■ Žádné

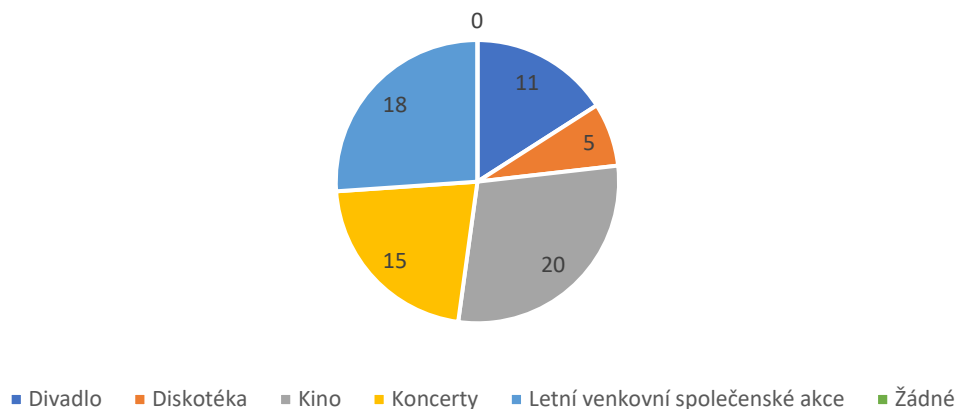
Graf 2.7⁸⁷

---

⁸⁶ Vlastní zpracování.

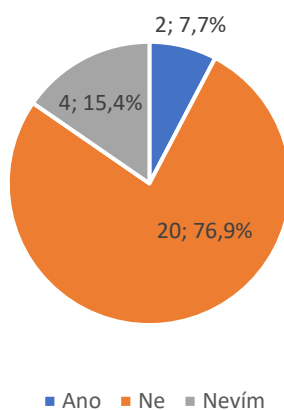
⁸⁷ Vlastní zpracování.

8. Které služby v oblasti kultury Vám ve městě nejvíce chybí?

Graf 2.8⁸⁸

9. Považujete stávající množství kulturních aktivit ve městě za dostačující?

Graf 2.9⁸⁹

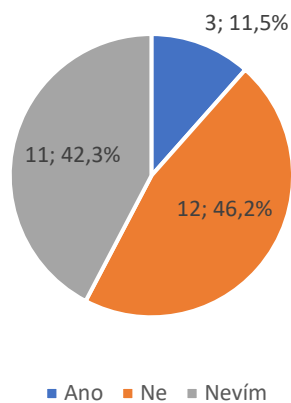
---

⁸⁸ Vlastní zpracování.

⁸⁹ Vlastní zpracování.

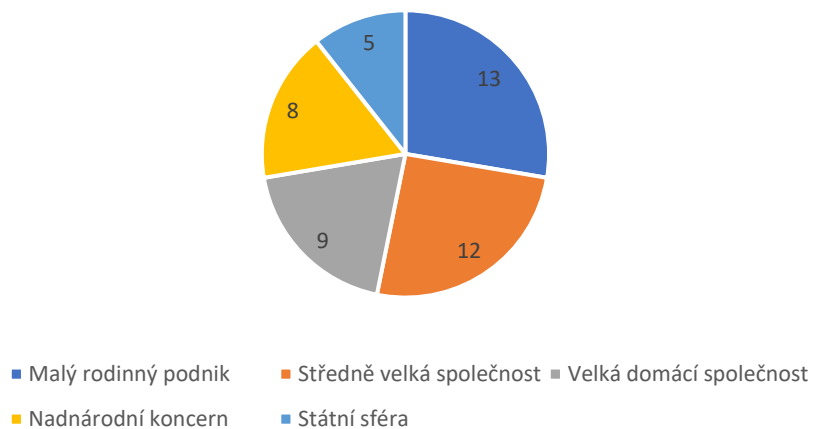

11. Považujete stávající množství nabízených pracovních míst na území Terezína za dostatečné?

Graf 2.11⁹⁰

12. Jaký typ zaměstnavatele je pro Vás atraktivní?

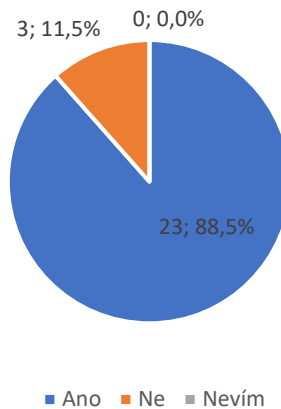
Graf 2.12⁹¹

---

⁹⁰ Vlastní zpracování.

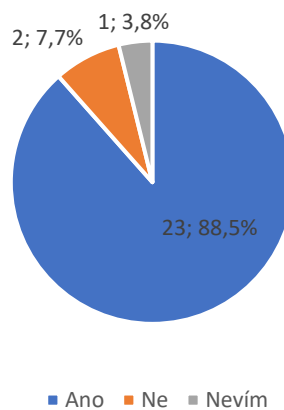
⁹¹ Vlastní zpracování.

14. Považujete za vhodné, aby na území města vznikaly nové společnosti, nebo expandovaly stávající?

Graf 2.14⁹²

15. Uvítal/a byste, kdyby byl ve městě vystavěn větší obchod s potravinami? (např. Billa, Lidl, Tesco, apod.)

Graf 2.15⁹³

---

⁹² Vlastní zpracování.

⁹³ Vlastní zpracování.

Příloha C: Strukturovaný dotazník pro zaměstnance a majitele společností a OSVČ

1. Jaké je Vaše pohlaví?
  - a. Žena
  - b. Muž
2. Jaký je Váš věk?
  - a. 15–20
  - b. 21–30
  - c. 31–40
  - d. 41–50
  - e. 51 a více
3. Jaké je Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?
  - a. Základní
  - b. Výuční list
  - c. Střední bez maturity
  - d. Střední s maturitou
  - e. Vyšší odborné
  - f. Vysokoškolské
4. Odhadem, kolik procent zaměstnanců z Vaší společnosti bydlí na území Terezína?
  - a. 0 %
  - b. Do 25 %
  - c. Do 50 %
  - d. Do 75 %
  - e. Více než 75 %
5. Jaké oblasti se ve Vaší společnosti věnujete? (otevřená otázka)
  - a. Administrativa
  - b. Ekonomie
  - c. Gastronomie
  - d. Marketing/PR
  - e. Pečovatelství
  - f. Prodej/obchod
  - g. Stavební práce
  - h. Turismus
  - i. Vývoj/výzkum
  - j. Vzdělání
  - k. Zábava/sport (odpověď zadána respondentem)
  - l. Zdravotnictví
  - m. Jiné (uved'te)
6. Jakou vzdálenost za zaměstnáním dojíždíte?
  - a. Jsem obyvatelem města Terezín
  - b. Do 5 kilometrů
  - c. Do 10 kilometrů
  - d. Více než 10 kilometrů

7. Domníváte se, že Vaše společnost má potenciál pro další růst?
  - a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
8. Domníváte se, že Vaše společnost aktuálně trpí nedostatkem zaměstnanců?
  - a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
9. Domníváte se, že historie, nebo současná pověst města odrazuje Vaše možné budoucí zaměstnance?
  - a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
10. Domníváte se, že ve městě chybí některé služby, které by byly pro Vaši společnost prospěšné? Pokud ano, uveďte jaké (otevřená otázka).
  - a. Elektrikářské služby
  - b. Instalatérské a topenářské služby
  - c. Kominictví
  - d. Opravy a údržba IT
  - e. Opravy elektrospotřebičů
  - f. Opravy oděvů, služby švadleny
  - g. Pohostinství, hotel/ubytování (zadal respondent)
  - h. Prádelna, žehlárna, mandl
  - i. Sport (zadal respondent)
  - j. Úklidové služby
  - k. Zahradnické práce
  - l. Zednické služby
  - m. Nevím
  - n. Ne, naše společnost žádné externí dodavatele služeb nepotřebuje
  - o. Jiné (uveďte)
11. Domníváte se, že pandemie onemocnění covid-19 se negativně projevila na prosperitě Vaší společnosti?
  - a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
12. Domníváte se, že pandemie covid-19 ohrožuje existenci Vaší společnosti?
  - a. Ano, jsem přesvědčen/a o konci společnosti
  - b. Ano, pandemie ohrožuje naši společnost (ale zatím ne existenčně)
  - c. Ano, pandemie ohrožuje existenci naší společnosti
  - d. Ne, pandemie nás nijak výrazně nezasáhla (na ziscích se neprojevila)
  - e. Ne, pandemie naší existenci zatím neohrožuje (ale na ziscích se projevila negativně)
  - f. Ne, zisky naší společnosti se během pandemie zvýšily
  - g. Nevím

Příloha D: Dotazník pro obyvatele města

1. Jaké je Vaše pohlaví?
  - a. Žena
  - b. Muž
2. Jaký je Váš věk?
  - a. 0–15
  - b. 16–20
  - c. 21–30
  - d. 31–40
  - e. 41–50
  - f. 51 a více
3. Uveďte služby, které Vám ve městě nejvíce chybí? (otevřená otázka)
  - a. Autoservis
  - b. Elektrikářské služby
  - c. Instalátorské a topenářské služby
  - d. Kominictví
  - e. Opravy a údržba IT
  - f. Opravy elektrospotřebičů
  - g. Opravy oděvů, služby švadleny
  - h. Opravy obuvi
  - i. Optika
  - j. Prádelny, žehlárna, mandl
  - k. Pokrývač
  - l. Služby zahradníka
  - m. Výuka cizích jazyků
  - n. Úklidové služby
  - o. Zednické služby
  - p. Ne, žádné služby mi ve městě nechybí
  - q. Jiné (uveďte)
4. Považujete stávající počet služeb ve městě za dostačující?
  - a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
5. Jakou vzdálenost jste ochotni za službami dojíždět?
  - a. Do 5 kilometrů
  - b. Do 10 kilometrů
  - c. Více než 10 kilometrů
6. Jak hodnotíte kvalitu stávajících služeb na území města Terezín?
  - a. Výborné
  - b. Velmi dobré
  - c. Dostačující
  - d. Nedostačující
7. Které ze služeb sociálního charakteru byste nejvíce využili? (otevřená otázka)
  - a. Klub pro seniory
  - b. Klub dětí/Dům dětí a mládeže
  - c. Klub společenských her (kulečník, šachy, poker apod.)
  - d. Letní příměstský tábor pro děti

- e. Žádné
  - f. Jiné (uved'te)
8. Které služby v oblasti kultury Vám ve městě nejvíce chybí? (otevřená otázka)
- a. Diskotéka
  - b. Divadlo
  - c. Kino
  - d. Koncerty
  - e. Letní venkovní společenské akce
  - f. Žádné
  - g. Jiné (uved'te)
9. Považujete stávající množství kulturních aktivit ve městě za dostačující?
- a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
10. Jakou vzdálenost jste ochotni za lokální kulturou dojíždět?
- a. Do 5 kilometrů
  - b. Do 10 kilometrů
  - c. Více než 10 kilometrů
11. Považujete stávající množství nabízených pracovních míst na území Terezína za dostatečné?
- a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
12. Jaký typ zaměstnavatele je pro Vás atraktivní? (otevřená otázka)
- a. Malý rodinný podnik
  - b. Středně velká společnost
  - c. Velká domácí společnost
  - d. Nadnárodní koncern
  - e. Státní sféra
13. Jakou vzdálenost jste ochotni za zaměstnáním dojíždět?
- a. Do 5 kilometrů
  - b. Do 10 kilometrů
  - c. Více než 10 kilometrů
14. Považujete za vhodné, aby na území města vznikaly nové společnosti, nebo expandovaly stávající?
- a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
15. Uvítal/a byste, kdyby byl ve městě vystavěn větší obchod s potravinami? (např. Billa, Lidl, Tesco apod.)
- a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím
16. Domníváte se, že pandemie onemocnění covid-19 ovlivnila množství nabízených pracovních míst na území Terezína?
- a. Ano, počet nabízených pracovních míst se zvýšil
  - b. Ano, počet nabízených pracovních míst se snížil
  - c. Ne, na počtu nabízených míst se pandemie neprojevila
  - d. Nevím